

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

DEBRECEN VÁROS KÖNYV-
NYOMDA-VÁLLALATA,
ahova a lap szétküldésére vonat-
kozó felszólamlások küldendők. ::

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, másfél íven.

Előfizetési ár: egész évre 12 kor., félévre 6 kor.

Egyes szám ára 30 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVA-
TAL DEBRECEN, NYOMTATÓ-
UTCA 9. SZÁM,

ahova a lap szellemi és anyagi ügyeire vonat-
kozó összes közlemények, kéziratok, előfize-
részek és hirdetési díjak küldendők. ::

Húsvét ünnepén.

Nincsen örök elmúlás, csakis változás... A halál átmenet az örökélet kies révpartjára, hol megvalósul a szív epedő vágya, mikor kiapad a szemek könye, meggyógyul minden sajgó seb, tudássá válik a sejtelem, mennyei boldogsággá a földi küzdelem...

E remény diadalának biztos záloga a húsvétnek örömnappja, midőn megzendül az ajkakon az ének: „Győzelem, győzelem, eloszlik minden félelem, üdvözlégy feltámadt Jézusnak“...

Egykor hajdan, réges-régen, ott ült a gyász a lelkeken, miként sötét felleg gyakran a nap felett...

Könnyező szemek látták keresztben szenvedni a világ megváltóját... Elsötétült a nap, megrendült a föld kebele... Zokogás, fájdalommas jajszó kísérte a halál útjára azt „kiben álnokság nem találtatott“... Az önzetlen, hártalan szeretet siratta a résztvevő, igaz szeretetet, mikor „keresztre feszítették és meghala Jézus“...

De ime, a sötét éjszaka után felderült a hajnal bíbora... Mikor jöttek a kegyes lelkek, hogy drága kenetet vigyenek a koporsóban pihenőnek: üresen találták a sírboltot, nem volt ott az, akit kerestek, halottaiból feltámadott, ki a bűn álmába merült emberiségnek örökéletet hozott...

Ha ült még kétség borúja a lelkeken, megszégyenült a kishitűség e felséges jeleneten... Azok pedig, kik megölték a testet, úgy vélték, hogy vele a szellem is megsemmisült, megrettenve látták az isteni szó igaz voltát: „Ne féljete azoktól, kik csak a testet ölhetik meg, de a lelket meg nem ölhetik“, mert a Jézus fel-

támadása feletti örömhangozások megdöbbenést, megszégyenülést hoztak reájok...

A kikelet fakadó virága jelvény a tél behantolt sírjára, mely ébredést hirdet; a feltámadás hajnala a sötétség halálát jelezte s teljes fényvel reáragyogott az örökéletre, hirdetve, hogy „Jézus él, mi is élünk, a haláltól sem félünk“...

De, habár „elnyelettetett a halál szinte a diadalomig“, nincsenek-e azért vétek fertőjében vergődők, kik nem igyekeznek keresni a menekülés útját, nem ragadják meg a feljök hajló segítő kezét s nem hallgatnak a hívó szóra: „Jöjjetek én hozzám és én megsegítlek titeket?“...

Nincsenek-e hitelenség kietlen pusztáján vándorló eltévelyedettek, kiket éhség és szomjúság epeszt s mégis nem veszik észre azt, aki ekként szól: „Én vagyok ama kenyér, ki mennyből szálltam alá, valaki hogy eszik ebből a kenyérből, meg ne éhezzék többé!“...

Nincsenek-e fájdalom hullámárjában fuldokló lelkek, kiknek ajkán jajong a zokogás: „Könyhullatásom én nekem kenyerem éjjel, nappal“, de könnyes szemök nem látja az orvost, ki így szól hozzájuk: „Meggyógyítlak fájdalomidból, megvígasztallak tégedet?“...

Nincsenek-e inség, nyomor sötét éjszakájában vergődők, kik „várván várják“, hogy mikor üt már a szabadulás órája?...

De csüggedni azért mégsem szabad!...

„Ha tenger is szívünk siralma, a könnynek is meg lesz jutalma; küzdvén sírig az igazért, ha nem nyerünk földön babért, vigasztal az, ha meghalunk: feltámadunk, feltámadunk!“...

Épen azért: Hitelenség sötét éjszakája ne rejtse árnyba hitünk ragyogó napját, hogy szívünknek boldogságért epekedő vágya ne legyen délibáb!...

Dombi Lajos.

A kettős ünnep.

A szerencsés boldogoknak mindent megad az élet, mindent elvesz a sír.

A sorsüldözötteknek menekvés a halál s egyetlen reménységök a másvilág.

Szegény, szerencsétlen, elhagyatott, szomorú életű emberek seregelték kezdetben is az apostolok köré.

Szegény, szerencsétlen, megölkölt szívű emberek hallgatják ma is a legnagyobb áhitattal a megfeszítettet, de feltámadott Úr Jézusról szóló tudományt.

Sokan hallgatják különösebben a magyar nép fiai és leányai. Másutt alig látszik meg a sátoros ünnep (van olyan hely, ahol nem is a rendes helyén tartják s van olyan hely, ahol csak a vasárnapot tartják). Minálunk sátoros ünnepeken van a legnagyobb gyülekezet s különösen Nagypénteken és a húsvéti ünnepeken mindenütt megtelik a templom. Még a portikusban is állnak az emberek s nem győznek betelni a szent történetekkel. A nagyheti gyásszal, a csodás feltámadással.

Mi az oka e jelenségnek? Bizonyára az is, hogy még fiatal keresztyének, egyszerű, naiv népek vagyunk, akiket meghat a halál, ez a nagy rejtély és elragad az örökélet, ez a még nagyobb rejtély.

A karácsony, az emberi testbe öltözött Isten eszméjével, a gyermekeknek, a jövőnek nagy horderejével, még nekünk magas.

A pünköszt a férfi erős munkájával nem érdekel (az erősek nem dolgoznak, agyengéket meg elnyövi a munka); a nagy háborúságok közt végbe menő nemzeti és társadalmi újjáteremtődöttséget hiában várjuk. Hiában várjuk, mert nincs hozzá erőnk. Nincs hozzá erőnk s azért sorvadunk.

A keresztyén ünnepek rendéből a mi számunkra csak a nagypéntek és a húsvét maradtak. Ezek a specifikusan magyar ünnepek. Félig halottak vagyunk és az életünk is olyan, mintha sírban töltenénk. Bárhová nézünk e földön, mindenütt csatateret, temetőket látunk. Romlás házunk, hazánk, mindenünk. Nekünk megszokott a gyász, a halál s nem félünk azoktól,

akik elköltöztek tőlünk. Míg a keleti népek félelevenen temetnek, mi sokáig tartogatjuk halottainkat s az anya azzal vigasztalódik kedves gyermeke koporsója felett: „hogy legalább nem szenved“.

Mert itt nálunk mindenki szenvedett, itt nálunk nagyon kevés embernek volt értékes az élet. Nem volt az a vitézi rendeknek, a kemény ősöknek, mert azt minden pillanatban kockára vetették s nem volt az a jobbágyoknak, a népeknek, mert azt még a halálnál is gyötrelmesebbnek találta.

És leszámítva a leszámítandókat, így vagyunk ma is. Minekünk bizonytalanná vált s csak egy bizonyos, a halál. Ennek a képe ragadja meg áhítatos híveink lelkét ma is. Mint figyelnek a nagypénteki gyászt festő biblikus előterjesztésekre. Midőn megállott a Kidron patakja, ketté hasadt a kárpit, elsötétült a nap, megingott a föld s sírok kiadták halottaikat és sok, régen elhalt kegyesek megláttattak a városokban...

Szegény magyar nép, a te napod is elsötétült, a te jóléted patakja is megállott, a te hited kárpitja is ketté hasadt s a te lábad alatt is megingott a föld s meging most a hajó, melyen a jobb világ felé törekszel. Te vagy az, ki szeretnéd, hogy a sírok kiadják halottaikat és a régi, nagy, híres hősök és daliák újra megjelenének, megláttatnának a városokban... De hiában szeretnéd, de hiában várod. A szenvedések és a halál magában még nem elég a feltámadásra. Az újélethez sem elég menekülni e földről. Aminthogy nem elég az öngyilkosság ahoz, hogy a szerencsétlen üdvözüljön. Más kellene ide, erősebb hit magunkba, ügyünkbe, a fenmaradásba, a jövőbe, a Megváltóba.

Ezt a hitet hirdessétek, a szívekhez közelebb vigyétek, a magyar nép tanítói, papjai és prófétái. Legyetek vigasztalói, fentartói nekik az evangéliommal, mely minden népeknek és nemzeteknek szabadítói és megtartói.

Soha nagyobb szükség szent szolgálatokra még nem volt. Legyen ezen szolgálaton Istennek minden áldása s a szomorú nagypénteki napok után a magyar népnek boldog húsvét ünnepe.

Dr. Ferenczy Gyula.

Oláh Gábor: Szegény magyarok gyönyörű regénye, két kötetben, most jelent meg, minden könyvkereskedésben kapható.

Gör. kath. püspökség Debreczenben.

Debrecen város közgyűlése ezt az ügyet levette a napirendről, a közérdeklődés most is felszínen tartja. Ujságcikkekben, magánbeszélgetésekben, gyűlésekben sok szó esik róla s számos esetben oly kommentárral állítják az elintézés módját a közvélemény ítélőszéke elé, mintha a kálvinisták elfogult és egyoldalú felekezeti felfogása győzedelmeskedett volna egy nagy nemzeti érdekű szempont felett.

Olyan vád ez, amilyen még sohse emeltetett ellenünk. Hiszen még nyílt ellenségeink is mindenkor elismerték, hogy a nemzeti érdekekkel, magával a nemzeti eszmével összevagyunk forrva. Ha tehát most mégis egy nagyjelentőségű ügyben a nemzeti álláspont feladásának vádjával illetnek bennünket s ennek indító okául elfogult felekezetiességünket jelölik meg, akkor ezzel szemben épen e lapoknak, mint erre leghivatottabb organumnak hasábjain kell foglalkozni álláspontunk megvilágításával.

A bombát faji gyűlölet küldte. A püspökség elleni merénylet a magyarság térfoglalása elleni tiltakozó és terrorizáló tény akart lenni. Ezért nagyon is érthető, hogy az embertelen gaztett feletti elkéseredés a megsértett hazafias érzéssel párosulva azt a gondolatot váltotta ki: most már azért is Debrecen lesz a gör. kath. püspökség székhelye, ez a nagy magyar város, ez a „legmagyarabb város“, hadd hódítson magyar karaktere és magyar kulturája ama nemzetiségi törekvésekkel szemben, amelyek e püspökség felállítását a magyarság védelmének céljáért tették szükségessé.

Nincs azon mit tagadni, így gondolkodtunk a szomorú katasztrófa első hatása alatt nagyon sokan, úgy hogy amidőn a későbbi megfontolás más felfogásra juttatott bennünket, ez az első gondolat elejtését mint nehezen meghozható áldozatot kívánta tőlünk.

Hogy végleges álláspontunk mégis más lett, mint ami közülünk többeknek a merénylet első hatása alatt keletkezett nézete volt, annak mélyreható okai vannak. Ha úgy állana a dolog, hogy a magyar görög katolikus püspökség a maga nemzeti misszióját csakis Debrecenből mint püspökségi székhelyről oldhatná meg, akkor ezzel szembe el kellett volna némulni minden aggálynak, minden más tekintetnek. S éppen a magyar kálvinista felfogás az, mely e döntő szempont előtt a maga egyházi érdekeinek rovására is deferált volna. Hiszen egész történelmünk a magyar nemzeti eszme szolgálata; több ennél: a nemzeti érdekkörbe való valóságos beleolvadás.

Ámde csak annyi igaz, hogy Debrecen mint püspökségi székhely az említett nemzeti célok szolgálatára kiválóan alkalmas hely lenne, az azonban, hogy egyedül lenne erre alkalmas, hogy akár Hajdudorog, akár Nyíregyháza város színmagyar közönsége s hazafias érzülete nem lenne alkalmas környezet a görög katolikus püspökség nemzeti rendel-

tetéséhez, azt meggyőzőleg senkinek sem sikerült s nem is sikerülhetett kimutatni.

S ezen fordult meg a debreceni székhely kérdése. Mert ha egyszer a nemzeti érdekek szempontjából az alkalmas székhely megtalálásánál Debrecen kizárólagossága elesett, akkor már lehetett s kellett is vizsgálni, vajjon Debrecennek püspöki székhelyül kijelölése nem sért-e oly jogosult érdekeket, melyeknek sérelme e püspökségnek egy más, de ugyancsak jó magyar városba vitélivel elkerülhető volna.

Igy jutottunk azoknak a következményeknek mérlegeléséhez, amelyekkel a püspökség Debrecenbe hozatala nemcsak a debreceni, hanem az egyetemes magyar református egyház helyzetére nézve is járna.

E következmények különösen két irányban éreztették volna hatásukat. Az új püspökség idehelyezése Debrecen társadalmi életében a közéletre is kihatólag nagy erőhöz és fejlődéshez juttatta volna nemcsak a görög katolikusokat, de általában a katholicismust. Ez az egyik. Belátható időn belül egy katolikus theologiai fakultás illesztett volna be a debreceni egyetem keretébe. Ez a másik s tegyük hozzá: ez a jelentősebb. Az egyháztársadalmi verseny felvétele elől nekünk nem szabad félelemmel kitérni, a küzdelem lényünkhöz tartozik, ezáltal lettünk, ezáltal irányítjuk a jövőt, csak ezáltal szolgálhatjuk az örök evolúció eszméjét. A tespedő nyugalom ránk nézve: halál, a küzdelem, míg azt az eszmék s az elvek terén s a lelkesedés eszközével vívhatjuk meg: maga az élet. Csakhogy a debreceni görög katolikus püspökség következménye képpen a katholicizmusnak a debreceni egyetemen való térfoglalása már nemcsak az elvek és eszmék küzdelmére, hanem olyan hatalmi eltolódásokra, külső tényezők folytán az erőviszonyok oly megváltozására vezetett volna, melynek további következménye csak inferioritásba jutásunk lehetett volna éppen annál az intézménynél — a debreceni egyetemenél — mely a mi talajunkból, a mi áldozatkészségünkől, a mi hagyományainkból nőtt és fejlődött ki.

Ez az, amit mi nem engedhettünk meg, aminek előmozdításához nem járulhattunk.

A történelem folyamán az a helyzet alakult ki, hogy a tiszántúli, sőt lehet mondani az egész magyar kálvinistaság emporiuma Debrecen lett. A magyar kálvinizmus azt a szellemi és erkölcsi erőt, amelynek kifejtésére hivatva van, egjellegzetesebben ebben az emporiumban gyűjtötte össze. Innen áradnak ki azok a sugarak, melyeknek alkatelemeit a vallási és a nemzeti eszme egymástól való elválaszthatlanságban képezik.

Debrecen e karakterét elsősorban főiskolája adja meg, melyről túlzás nélkül mondhatjuk: a magyar kálvinizmus legnagyobb alkotása. Egyrészt a korszellem, mely ma az egyetemi tanításban látja a kultúra emeltyűjét s az ifjúság vonzalmát is az egyetemek felé irányítja, másrészt az általános nemzeti érdek, mellyel szemben egy nem állami — protestáns egyetem engedélyezése államellenes irányzatok

MANDEL LIPÓT cipő árúháza Piac-u. 28.

Bevésett egység-árak: 12'—, 16'—, 20'—, 24'— korona.

hasonló követelésének is precedensül szolgálhatott volna, azt a hazafias áldozatot követelték a magyar kálvinizmustól, hogy debreceni főiskolájának akadémiai szakait az új állami egyetem részére átengedje. A debreceni egyetem nem lesz felekezeti, ezzel tisztában vagyunk, de épp ily erős gyökeret vert tudatunk, hogy abban a milieuban, amelyben működni fog, azon százados hagyományok hatása alatt, melyből kifejlődött, ez az intézet sem tanítási, sem tudomány fejlesztési irányzatában a kálvinizmushoz hozzá nőtt szabadelvűségtől eltérő nem lehet, ettől eltérőnek lennie nem szabad.

Az állam nem ment bele annak mindenkorra szóló szerződési biztosításába, hogy a debreceni egyetemen a mienken kívül más hittani fakultást felállítani nem fog, mindamellett nem valószínű, hogy a magyar református egyház nyílt sérelmével ilyet állítson fel valaha. A kálvinizmusban mindig elegendő erő lesz ily tendenciával szemben, ha erejét összetartásból és céljai öntudatos követéséből meríti s ha egy más theologiai szak felállításának előfeltételeit kialakítani és megerősíteni legalább önmaga nem fogja. De a debreceni görög kath. püspökségből a dolog természetes rendje szerint fejlődnek ki az új theologiai fakultás, hiszen 10—20 év múlva (örökéletű intézményeknél ez egyre megy) nem lehetne épen a felekezeti viszonyosság és egyenlőség elvénél fogva nehéz volna kitérni az elől, hogy a püspökség papnövéldéje — ha ez már Debrecenben van — az itteni egyetemen egyenlő rangot nyerjen a mi theologiankkal, s amelyik kormány ezt valaha megengedné, az valószínűleg gondoskodni is fogna arról, hogy a két hittani kar közt elmaradhatlanul kifejlődő versengésben (ami egy egyetemen már magában véve is kárhözatos lenne) ne a mi általunk képviselt irányzat legyen az erősebb.

Ha egy ily jövőbeli helyzetnek kialakulását maga a kálvinista Debrecen készíti elő, akkor csakugyan meglehet, hogy a magyar kálvinizmus mást kap a debreceni egyetemen, mint amit attól várt és remél.

Aki nem így itéli meg a debreceni görög kath. püspökség ily irányban várható hatását, az örömmel és lelkesedéssel gondolhatott arra a nemzeti misszióra, amelyet az új püspökség innen kiindulva misszióztatni volna meg, de a törvényhatóság többségének állásfoglalását a kifejtett aggodalmak irányították.

Még csak egyet! Azt, hogy ezeknek az aggodalmaknak táplálása nem egyoldalú, nem eksklusív felekezetiesség, ami valóban méltatlan lett volna a Debrecen város törvényhatósági bizottságához, mely a felekezetek közötti egyetértéshez mindenkor példaképpül szolgált.

A debreceni székhely ellenzőit nemzeti tekintetek irányították. Mert a kálvinizmus gyöngülése a magyar nemzeti érdekeknek is gyöngülése. Egyházunk nemzeti egyház, vallásunk „magyar vallás”,

a mi vértanúink is nemzeti vértanúk, templomainkban magyar szó hangzik, iskoláink hazafiakat nevelnek, vallási harcaink a nemzet szabadságharcai is voltak. Azon a tájakon, ahol a magyarság elleni fegyülölet a debreceni merénylet gondolatát megteremtette, az elpusztult kis templomokat, a magyarság e védbástyáit mi építgetjük fel, az elnémult harangokat mi szólaltatjuk meg.

Legyenek ezek kibékítő gondolatok.

A debreceni székhely támogatóit nyugtassa meg az, hogy a nemzeti ügy erősödését a kálvinizmusnak (bár akaratlan) gyöngítésével úgy se lehetett volna elérni, a debreceni székhely ellenzőit pedig az, hogy ha az új magyar püspökségnek otthont a „Kálvinista Róma” nem is adhatott, de egy szomszédos magyar városban Debrecennek és az egész magyar kálvinistaságnak rokonszenve és támogatása mellett fogja az új püspökség a maga nemzeti feladatát megoldani.

Dr. Kőrösi Kálmán
egyházmegeyi tanácsbíró.

Felsőszabolcsi egyházmegye közgyűlése.

A bölcs Predikátor szerint „minden dolognak rendelt ideje van”. Keresztyéni hitünk pedig azt tanítja, hogy a rendelkezések Istentől származnak, javunkra szolgálnak, mert Ő „minden dolgaiban cselekszik jól!” (XXXIII. zsolt.)

E hit mentett meg minket a lethargiáig fokozódható elcsüggedéstől az utóbbi két esztendőben, mikor „eljött az eső, eljött az árvíz” (Mt. 7. 25. v.) s elemetaris erővel zúdultak ránk a különben hasznos természeti elemek: hozva ránk szükségét, fakasztva ajkainkon inség, nyomorúság szívbemarkoló jajsavát...

És amikor hívő reménységgel bizakodtunk abban, hogy ma már nem „következnek hét esztendő, melyekben léssen éhség... és megemészti az éhség a földet... (I. Móz. 41. 30. v.) ez évben is „eljött az eső, eljött az árvíz” s megtördelte erre az évre is reménységünk különben is tépett szárnyait...

Körülbelül ilyen hangulatban gyűltünk össze március hó 30. és 31. napjain Kisvárdában a felsőszabolcsi egyházmegye tavaszi közgyűlésére. Jöttünk ama vidék minden részéből, melyet a Tisza Zsurktól nézve Vásárosnamény és Dombrád fele kiterjesztett karokkal szeretne inkább összeroppantani, mint szeliden átölelni.

A találkozás által intenzívebbé lett kollegiális együttérzés, elfelejtve minden egyéni bajt, keserűséget, a reménykeltő tavasz üdeségét ragyogtatva az arcokon, e jelszóban egyesült: Krisztus értelme szerint építeni Istennek országát, mely igazságban,

KÉSZÍT:

minden a fényképészeti szakmába vágó művészi munkákat műtermen kívül is. ↔

Kozmann és Társa

fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme ↔ Debrecen, Piac-utca 44. szám. Ujfalussy-ház. ↔

FELVÉTELEK:

egész nap (vasár- és ünnepnapon is) minden időjárásban; művilágítás mellett este 7 óráig.

békességben és Szentlélek által való örömben áll! (Róm. 14. r. 17. v.) tavaszkorát élő egyházmegyénket egyház- és iskolakormányzásban; szellemi és anyagi, valamint a valláserkölcsei élet minden alakulatában való megerősödésben a gazdag gyümölcsözést nyújtó nyári élet színvonalára emelni s ott megtartani.

Különben, hogy munkával már is a bő nyárban élünk, mutatja a 102 közigazgatási és 6 bírósági ügyet feltüntető tárgysorozat, melynek letárgyalására a CXXXVIII. Zsolt. első versének elénekklése s nagytiszteletű Vas Mihály esperes úr lélekemelő, buzgó imádsága után nagyságos Jármy Miklós gondnok úr a közgyűlést megnyitotta.

Hogy mennyire a fentebb vázolt cél lebegett a közgyűlés tagjai előtt, mi sem igazolja annyira, mint amaz örvendetes tény, hogy idővesztegető, szórásalhasogató beszédek helyett az egyes ügyeknek rövid, de tárgyilagos megvitatásával mindenki igyekezett dokumentálni, hogy az egyházmegye kormányzását atyai kezek nagy bölcsességgel vezetik s az egyes tárgyak gondos előkészítés után jutnak a közgyűlés elé. Nagyobb emociót csupán két tárgy váltott ki. Az egyik: a számvevőszék javaslata. Ez egyházmegye közigazgatási költségek címén *lélek-szám* arányában 5.25 fillér kivetést proponált — a régi kulcs szerinti közíg. költség, egyház- és iskolalátogatóság régi nap- és fuvardíjának beszüntetésével. Érthető, hogy a népes egyházak képviselői tüzes beszédeket tartottak (bocsássanak meg: egy kissé „pro domo”) a javaslat ellen, de még érthetőbb, hogy a legmostohább viszonyok közt élő (l. 287—1913. sz. konventi határozat) egyházunk ifjú lelkésze ekként érvelt a javaslat mellett: Krisztus Urunk nemcsak azt parancsolta: szeresd magadat, hanem ezt is: szeresd felebarátodat! Igaza volt neki is, a közgyűlésnek is, mikor a javaslatot, mert a haladó, sok szükségletet felvető kor kerekeitől egyházmegyénket összetiporni nem engedheti, — elfogadta. A másik: egy lemondásból származott bizalmi ügy. Nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy minden — egyházmegyénk jövő fejlődését szíven viselő — ember lelkét lenyűgözve tartotta e kínos ügy. Általános megkönnyebbülés balsamolaja csepegett a szívekre, midőn ifjú Görömbey Péter főjegyző sok diplomatát megszégyenítő, éles distinkciója határozati javaslatára mindkét magas társadalmi állású, minden tiszteletet s teljes elismerést érdemlő jelesünk részére megszavazta közgyűlés a *megfelelő* bizalmat.

A nagy tudással, lelkiismeretes hűséggel készített esperesi időszaki jelentés nagy horderéjű határozatokat provokáló javaslatokat tartalmazott. Minő pl. a bírósági ülésnek a közgyűlés előtti napra áttele; az elértekezletnek beszüntetése; az iskolai növendékeknek tanítóik vezetése mellett, mikor a hideg idő egészségüket nem veszélyezteti, az istentiszteleten megjelenése; a nem kántortanítóknak és tanítónőknek az istentiszteleti cselekvényeknek példányképpül szolgáló gyakorlására való utasítása stb.

Egyh.-ker. határozatok, számvevőszéki, tanügyi bizottsági, közalapi és orsz. lelkészi nyugdíjint. jegyzőkönyvek, kölcsönügyek; paplak és iskola-építésnek, egész sor alapító-levélnek letárgyalása után a közgyűlést nagy körültekintéssel vezető elnökség éltetésével a gyűlés megszakított, hogy a délutáni négy és fél órára jegyzőkönyvhitelesítés végett ismét összejöjjen. Mi is egy, minden tekintetben sikerült, hangulatos felköszöntőkkel díszített közebed után meg is történt.

És mi anyaszentegyházunk tovább építésére buzdító lélekkel megteljesedve, hitünkben, reménységünkben megerősödve eltávozáink szerény falusi paróchiánkra — épülés után: építeni!

Valádi Mátyás.

Lelkészebeiktatás Érmihályfalván.

Végh József, az érmelléki egyházmegye közszere-tettől övezett esperese március 29-én az érsemjéni lelkészi állásba beiktatta az egyhangú lelkesedéssel meghívott ifjú Timóthcst, Szathmáry Károlyt s április 5-én pedig, virágvasárnapján őt iktatta be az érmihályfalvai lelkészi állásba ft. püspök urunk, akit Kiss Ferenc egyházkerületi főjegyző, Márk Endre udvari tanácsos, egyházkerületi s kollégiumi ügyész, dr. Lencz Géza theol. akadémiai tanár és Rózsa Sándor egyházkerületi pénztárnok kísért e a nevezetes útra. A társaság négy tagja gépkocsin kísérelte meg a kirándulást, ami egy kis kellemetlenséggel is járt, mert a gépkocsinak két kereke is felmondta Vámospércsen túl a szolgálatot, és emiatt, hogy a templomozásról le ne késsenek, mintegy ötnegyed órát kénytelenek voltak gyalogosan törekedni előre, ami a téli öltönyben nem kis feladat volt. Szerencsére az udvarias érmihályfalvaiak, anélkül, hogy értesülhettek volna a malőről, bandériummal s amire éppen nagy szükség volt, kellő számú díszes kocsikkal, a ft. püspök úr részére gyönyörű négyes fogattal várták a virágvasárnap pi gyaloglókat a barantói állomás közelében. Dobozy Kálmán, az érmihályfalvai járás agilis főszolgabírója fogadta püspökünket, tartalmas üdvözlő beszéddel, melyre püspök urunk meleg szívből fakadó szavakkal válaszolt. Aggódva várta eközben az érmihályfalvai parochián egybesereglett vidéki lelkészek, tisztelgők, a presbyterium s a közönség serege az utazókat, sokféle feltevéssel töprengvén a késedelem miatt. Tízre járt az óra, amikor a városhoz közeledők megláttára a toronyban megszólaltak a harangok. Nagy kő esett le a közönség szívéből, midőn a díszes bandérium ügyes lovasai, nemzeti szalaggal ékesítve, huszáros vezetés alatt elővágtattak s nyomukban a püspököt hozó négy fehér lőtől röpitett kocsin szeretett püspökét megláthatta. A parochia bejárója előtt a hatalmas, izléssel díszített diadalkapu alatt fogadta az érkezőket Végh József a presbyterium s

„Meteor“ szálloda Budapest

VII., Erzsébet-körut 6. szám.

120 kényelmesen berendezett szoba.

Légtű és. — Liftszolgálat éjjel-nappal.

Fürdők. — Vacuum cleaner. — Összes

vidéki lapok. — Szobák 4 koronától.

sok száz tagból egybesereglett hívek élén s ott intézett püspök urunkhoz szívélyes, üdvözlő beszédet. Végh József nagy mestere az eloquentiának, lelket, tüzet tükrözött minden szava, melyre benső érzellemmel, nagy lelki gyönyörűséget sugárzó szavakkal válaszolt püspök urunk. Rövid sekretáció után a templomba vonultunk be, hol már ezernyi főből álló közönség foglalt el minden helyet. A fennálló ének után a nagy virágvasárnapi ének zengett fel: *A nagy király jön, Hozsánna, Hozsánna...* Majd a helybeli dalárda énekelt ügyesen begyakorlottan, szép összhangzatban egy áhitatra ragadó szép éneket. Ennek elhangzása után püspök urunk az új lelkéssel együtt az Urasztalához lépett ki, hol hozzá és a közönséghez felejt-hetetlen, maga után mély nyomokat hagyó, feszült figyelemmel hallgatott és fogadott beszédet intézett. Reá mutatott a Jézus virágvasárnapi útjára. Találó vonásokban rajzolta meg a Jeruzsálembe vonulás díszes képét, mely néhány nap múlva a sötét borulat arcát öltötte magára. Buzdította az új lelkéset, s szép képet tárt eléje a hivatás útjáról, mely most előtte áll. Biztató reményeket fűzött az ő virágvasárnapi beköszöntője alkalmával a jövőre nézve... de egyúttal készítette lelkét, edzeni kívánta erejét arra is, hogy ha új állomásán saját keresztjét önmagának kell vállalnia, hogy azt a Golgotára emelje; akkor se csüggedjen, hanem tekintsen az idvezítőre, ki a halálból is dicsőségesen feltámadott. Majd sikert, áldást kérve Istentől az ő munkálkodására, kezébe adta a könyvek könyvét, a bibliát s felszólította, hogy tartsa meg ünnepélyes székfoglaló egyházi beszédét. Áhitatos imát rebegett az új lelkész a szószéken s alapigéjéül Pál apostolnak a Rómaiakhoz intézett leveléből az első rész 9. 10. és 11-ik versét választván, gyönyörűen fejtegette, hogy micsoda lelki ajándékokat kívánt ő hozni új gyülekezete minden tagjainak. Beszédéből egészen az ő egyénisége domborodott ki, aki szeret is, tud is munkálkodni, aki szereti embertársait, szeret építeni, alkotni, de elvárja, hogy munkatársai is kövessék; a mulasztást nem fogja erélytelenül elnézni. Szerető vezér, apa, testvér lesz a munkálkodók között, de dorgálni fog, ahol annak szüksége felmerül. A lelki ajándékok egész tárházát hozza a Jézus nevében. Odaadó figyelemmel csüggött minden szem a kellemesen csengő ékes szavú szónokon, aki ezzel a beszéddel is meghódította volna a hívek lelkét, ha már korábbi időkben nem lett volna tisztelője, bámulója a Végh József magasabb kvalitású képességeinek. A szokásos formák közt végbement istentisztelet folyamán a dalárda még két zsoltárverset

énekelt el, s az azután felzendült gyülekezeti ének alatt lassan kivonult a közönség a templomból. Kijövetel után állapíthattuk meg, hogy a különben tágas templom szűk volt arra, hogy a templomba siető hívek seregét befogadhassa, mert körülbelül még annyian a templomon kívül voltak összecsoportosulva s várták az ünnepély beveződését.

Templomozás után a paróchián a tisztelgő küldöttségeknek hosszú sorozata jelent meg csoportonként főtiszteletű püspök urunk előtt. Az egyházmegye papsága 10—12 taggal, a presbyterium, a járás tisztviselősege, a római katolikus, a görög katolikus egyház, az izraelita hitközség vezetői, a községi képviselő, a tantestületek egyesült küldöttsége, iparosok, vasúti tisztviselők, városi kaszinói pénztintézetek vezérférfiai s még mások, kiknek szónokai tisztelettel hajtották meg püspökünk érdemei előtt zászlóikat. Mélyen járó, eszmékben bővülő megnyilatkozásokat hallottunk különösen Dobozy Kálmán főszolgabíró, a római katolikus lelkész, s a községi főjegyző ajkairól. Ilyen alkalommal nagy lelki örömmel s gyönyörűséggel látjuk, hogy a mi püspökünk a közélet kiváló faktorai előtt is nemcsak tiszteletnek, de csodálatnak s őszinte, meleg szeretetnek a középpontja.

Délután egy óra után az Iparos-kör tágas termében mintegy 200 terítékes közebed vette kezdetét, hol az elmaradhatatlan felköszöntők hosszú sora végét sem akarta érni. Az első felköszöntőt püspökünk mondta a királyra, melyet a közönség felállva hallgatott végig s lelkes éljenzéssel követett. A különben minden jelentősebb alkalommal elhangzani szokott e tárgyú felköszöntőbe püspökünk új, meglepő, fenkölt gondolatokat vezetett be, s ezzel a felköszöntőt magasan fölibe emelte a sablonos királyköszöntőknek. Dobozy Kálmán főszolgabíró s az érmelléki egyházmegyének nagyértékű világi tanácsbírója a püspökre emelte poharát. Szavai elárulták, hogy a szónok nagy életphilosophus; felköszöntőjét meleg érdeklődéssel hallgattuk s jól esik azzal dicsekednünk, hogy ezt a nagy képzettségű, világos judiciumú férfiút mi, kálvinisták, a miénknek tudhatjuk. Jakab Rezső főjegyző, ki már előbb az érmihályfalvai határon püspököt üdvözlő beszédet tartott volt, az új lelkéset köszöntötte fel. Szathmáry Sándor, a nyugalomba vonult érmihályfalvai lelkész, a megjelent vendégekre üritette poharát, akiről nagy örömmel konstata, hogy az ünnepélyen jelentékeny számmal vettek részt, részt vevén a mihályfalvai nagy örömben. Végh József az ünnepély rendezőbizottságát élte, melynek

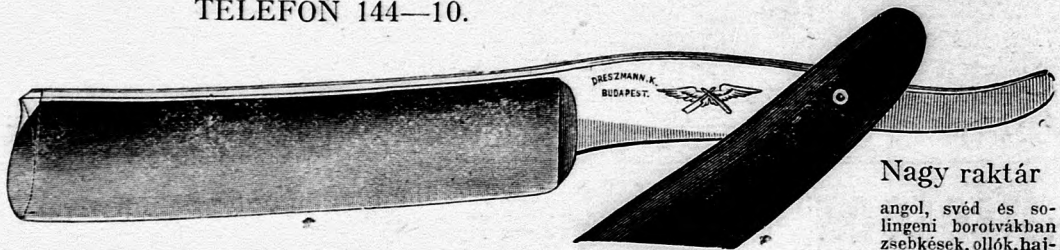
Dreszmann Károly késes és borotva műköszörüs Budapest, VII., Erzsébet-körut 22. sz.

TELEFON 144—10.

Borotvák.

Legjobb minőségben, melyek a saját műhelyemben lesznek kész rülve s hajszál élesre fenve. Angol borotva 5 kor., svéd 4 kor. és solingeni 3 kor. Gillette pengék köszörülése 12 drb 1 kor. 50 fill., borotva köszörülés 1-20—1-60 kor., hajvágó gép köszörülése 1-20—1-60 kor. A köszörülések a saját felügyeletem alatt történnek,

Nagy raktár

angol, svéd és solingeni borotvákban zsebkések, ollók, hajvágógép, fodrászai- és kertészeti cikkekben,

fáradhatatlan buzgósága teljesen biztosította a fényes sikert. Márk Endre egyházkerületi ügyész az érmihályfalvai vallásfelekezetek közt fennálló szép harmóniát konstataálva, a testvérelekezetek tagjait köszöntötte fel jól átgondolt s nagy figyelemmel hallgatott beszédében. Konrád László, egyházmegyei tanácsbíró, a kálvinista magyar, kellemes megjelenésű tipikus ősz alakja, egyházunknak hű fia a főszolgabíróét eltette, dr. Lencz Géza s Bányai László, majd a római katolikus lelkész mondott még hatásos felköszöntőt, az utóbbi Szathmáry Sándor nyugalmazott lelkész kiváló érdemeiről emlékeztetve meg. A debreceni vendégek a vidám társaság eloszlását nem várhatták meg, mert többek kíséretében Érsemjénbe mentek át. Ugyanis az új mihályfalvai lelkész átvette ugyan a lelkészi szolgálat terhét, de lakását csak pár hét múlva teheti át Érmihályfalvára.

Amennyire emlékező tehetségem segít, felsorolom a megjelent lelkészeket. Ott voltak egyházként betűsorban Székelyhídi Béla álmosdi, Csuka Ferenc apátkeresztúri, Bányay László bagaméri, Laczák Dezső éradonyi, Jakab József érbogyoszlói, Varga Béla érköbölküti, Szatmári Károly érsemjéni, Takács Zsigmond gálospetri, Bodor Pál kokadi, Radó József nagylétai, Szabó Mihály ottományi, Szabó Zoltán székelyhídi lelkészek, a nagykárolyi egyházmegyéből Pataky Sándor érkörtvélyesi lelkész és még több segédlelkész. Érsemjénben a Végh József esperes családjának voltunk magyaros szívességgel fogadott vendégei, hol a gazdagon terített asztalnál több felköszöntő hangzott el ismét, amelyek közül a Kiss Ferenc főjegyző és Márk Endre szavai lesznek sokáig emlékeztetéseik.

Nem volna teljes tudósításom, ha meg nem említeném azt is, hogy püspök urunk több rendbeli látogatást tett kíséretével Érmihályfalván és hogy főként a presbyterium tisztelgése alkalmával sejtetni engedte a gyülekezettel, hogy fájdalmas tudomása van olyan jelenségekről, amelyek nem voltak alkalmasak, hogy a Krisztus anyaszentegyházát építsék Érmihályfalván. A kedvetlen tüneményekre való emlékeztetés láthatóan megbánásról tanúskodó arcifejezéseket varázsolt elő. A hívek átértették, miről van szó. Hiszem, hogy fel is fogadták, hogy jövőre másként lesz. Úgy adja az Isten! A visszaútazás a hasznosan és kellemesen eltöltött idő után a késő

esti órában vasúton s minden baj nélkül történt meg. Befejezem ezeket a sorokat azzal a jó hírrel, hogy a Kálvineumi képes levelező-lapok árusításából a díszében 65 korona gyűlt össze. **R. S.**

Tükörcserepek.

Bizalom a jövőben.

Konventünk zsinatodáozó végzésének az *indokolását* (L. legutóbbi konv. jkönyv 172. sz.) tanulmányoztam épen, midőn bekopogtatott a minap hozzám egyik régi jóbarátom, ki arról nevezetes, hogy bárdolatlan igazmondásával hallatlan sok kellemetlenséget szerez magának is, másoknak is.

Első kérdése, mellyel kizökkentett gondolatoktól mentes studiumomból, körülbelül így hangzott:

— Mit gondolsz, — Ferenc Ferdinánd trónörökös melyik vármegyét szereti jobban: Bihart-e vagy Ugocsát?

Én: (Megdöbbenéssel és néma hallgatással melőzőm a választ.)

Barátom: Halld meg lélek, mert néked beszélek, nem pedig a fiadnak (aki 2 éves és holmi *madárlátta* fényes pénzneveük után kutat barátom zsebeiben).

Én: (Azon tűnődöm, hogy szegény barátomnak mostanában nagyon sok baja volt azzal a bizonyos pajzsos férfiúval: — csak nem vallott tán kárt lelkiekben is?... ezért aggódó részvétellel vizsgálatom kesernyés arcvonalait.)

Barátom: Felelj! mert rögtön reád vonatkoztatom dr. Veress István körkérdését s meg is felelek rá, de úgy, hogy örökre elmegy a kedved a hallgatótól!

Én: (Látom, hogy ennek fele sem tréfa, ezért a fogas kérdésre igyekszem lehetőleg fogatlannal válaszolni.) Micsoda időszerűtlen, hogy úgy ne mondjam, idétlen dolog tőled a „non coronat“ avatag ügyének a bolygatása? Hogy nem bírod az ilyesmit dr. Révi Nándorra? Vagy ismernél talán valakit, ki a rá nem tartozó dolgokban nála is nagyobb készséggel járna el?

Barátom: „Szégyeld magad és légy levert“, hogy közérdekű ügyekben nem mersz véleményt nyilvánítani.

Én: (Anélkül, hogy „szégyenelném magam, vagy levert volnék“, látom, hogy a vitát nem kerül-

Harmonium, Hegedük, Tárogatók

és a többi hangszereket általánosan elismerve legjobban szállit

Magyarország legnagyobb hangszergyára, Stowasser J.

csász. és kir. udvari szállító, színházak, zeneakadémiák, iskolák és a hadseregszállítója, a RÁKÓCZITÁROGATÓ feltalálója,

BUDAPEST

II. LÁNCID-UTCA 5. SZÁM.
GYÁR: ÖNTŐHÁZ-UTCA 3. SZ.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

Régi hangszerek vétele és becserélése. oooo

ÁRJEJYZÉK minden egyes hangszerről külön küldetik.

hetem el.) Hát barátom, szerény véleményem szerint a trónörökös öfensége a te kedvedért nem tünteti ki egyik megyét sem a másik fölött a maga megbecsülhetetlen értékű szeretetével. Neki mindegy : Ugocsa-e, Bihar-e, vagy Árva, egyforma *érzülettel* öleli át hazánk minden vidékét „Chamattól a pusztá patakjáig“, akarom mondani : Kárpátoktól fogva mind az Adriáig.

Barátom : Látom, hogy félreértesz ; nem olvastad, hogy Bihar vármegye törvényhatósági közgyűlése üdvözölte a trónörökösöt 50-ik születésnapja alkalmából ?

ÉN : Olvastam, de az udvariasság ez egyszerű jelenségének nem tulajdonítok semmi különös jelentőséget.

Barátom : Látszik, hogy még az ujságot sem olvasod kellő figyelemmel. Nem így beszélsz, ha eszedbe juttatom, hogy az üdvözlő indítványt a megyegyűlésen Fetser Antal c. római kath. püspök tette !

ÉN : Az mitsem jelent. Csak nem gondolod talán, hogy olyan magas személyiségnek az érzelmevilágát, mint a trónörökösé, vallási, vagy pláne felekezeti szempontok is befolyásolnák ? — hisz' még Révi Nándor dr. szerint is harmadrendű dolog az embernek Istennel való ügye !

Barátom : Ugyan hagyj békét már annak a Révi Nándornak. Hát miféle szerzet az ? Egyházi atya, egyházjogász, politikus, ujságíró, vagy épen *sociologus* talán, hogy szüntelenül reá hivatkozzol, mintha valami auctoritas lenne ? — Tudd meg, hogy a kath. klérusnak, meg a korona örökösnek a benső barátsága számunkra semmi jót sem jelent.

ÉN : Arról nem én tehetek, de különben is a kath. püspök indítványát felekezeti különbség nélkül egyhangú lelkesedéssel szavazta meg a vármegye közgyűlése, pedig annak még az elnöke is izig-vérig való kitünő kálvinista ember.

Barátom : Szép, de hát akkor miért kellett ennek az indítványnak is klerikális körből származnia, vagy ha már onnan támadt, miért nem követik a kath. klérus példáját a mi egyházunk vezető körei is, — vagy azt hiszik talán, hogy a *captatio benevolentiae* egészen felesleges és illetlen dolog a legalkotmányosabb uralkodó leendő utódjával szemben !?

ÉN : Nincs nekünk az ilyesmihez érzékünk, barátom !

Barátom : Neked nincs, de nem is a magadfajta gregarius népségtől várja, *ha várja* a trónörökös a megemlékezést, hanem azoktól, akiket magas és legmagasabb tisztségekre ép efféle célokból exmittál egytetemes egyházunk. Lásd, a konventet legutóbb is csak egy hajszál választotta el a dicsőségtől, hogy Bihar vármegyét megelőzze az udvariasságban.

ÉN : Nem értem.

Barátom : Pedig nagyon világos a dolog. Ügyebár a zsinat egybehívásához királyi engedély szükséges, a zsinati végzésekből sohasem lesz törvény királyi szentesítés nélkül. Nos, a zsinat egybehívásának az elodázása a jövőbe vetett legteljesebb bizalmat jelenti. Ez a bizalom több irányú, de a természet változhatatlan rendjére támaszkodó tapasztalás alapján ennek legnagyobb része a magyar trón várományosát illeti. Ha ilyen nagy és szilárd e bizalom, hogy nem lehetett annak hazafias, lelkes, szép szavakban

kifejezést is adni, mint tette azt Fetser püspök Bihar vármegye legutóbbi közgyűlésén ?

ÉN : (némileg meggyőzve s a vitát bezárva) Éljen a király !

*

„Egy halász, ha prédikál“.

Sokszor megállapítottuk már, hogy nekünk református papoknak legnagyobb erősségünk : a prédikáció. Régi igazság, hogy minden második kálvinista pap kész Demosthenes s ahhoz kétség sem férhet, hogy ezen a téren kath. atyánkfiai fölvehessék velünk a versenyt. Magam is hallottam már nem egy kiváló hírű kath. hitszónokot, ki ha résztvenne a légációba menetelt megelőző „futás“-ban Csiky atyánk előtt, feltétlenül hátul előzné Timótheus ifjú névrokonait.

Ellenben hallottam falusi református templomok szegényes katedráiról olyan fényes, olyan hatalmas szónoklatokat, miknek hallatára önkéntelenül az öszövétség lángajkú, mennydörgő profétái jutottak eszembe.

S mindezek dacára nem egyszer azt tapasztaljuk, hogy míg a mi szónoki remekeink visszhang nélkül hangzanak el a pusztaságban, addig egynémely itt is, ott is felbukkanó jézsuita atya a maga színtelen előadásaival alig elképzelhető hatást tud kiváltani hívei lelkéből.

Mi ennek az oka ? — könnyű megmondani.

Az igehirdetés nálunk cél, a katolikusoknál eszköz. A prédikáció a református istentiszteletnek központja, veleje, lényege, a katolikusoknál egészen mellékes surrogatum, mely a legtöbbször igehirdetésnek sem minősíthető. Nálunk az állandó jelleg miatt a *kézzelfogható* hatás sokszor ki sem mutatható, amott már ritkaságánál fogva is feltűnést kelt egy-egy szent beszéd. Csak, ha ezekkel tisztában van az ember, akkor értékelheti kellő objektivitással azokat a sikereket, miket mostanában a híres jézsuita hitszónok : Banga páter hilit-holott elért.

Pár hete, hogy Váradon járt. Jövetelét a nagyváradi kath. sajtó ügyes reklamirozással készítette elő, gondosan közölgetvén a témákat, mikről szólni fog az ének. S megkezdődött a prédikáció-sorozat s a bevált recipe szerint egyszer a férfiak, máskor a nők részesültek a ritka lelki élvezetben. Végezetre aztán a sorozat clou-jaként vegyes nemű, óriási hallgatóság előtt rátért a páter arra, ami tulajdonképeni célja volt : *Pártoljuk az egyedül idvezítő kath. vallás legfőbb támaszát : a klerikális sajtót !*

Predikáció után a frappirozott hívek seregei mindjárt ott a templomban szent áhítattal siettek előfizetni egy *vélellenül* kéznél levő íven az egyik nagyváradi politikai napilapra, melynek nyíltan bevallott programja : a klerikális érdekek szolgálata. Került a fanatizált előfizetők közt olyan is, ki képes volt lemondani régóta járatott, kedvenc *budapesti* napilapjáról, csak hogy annál erőteljesebben támogathassa a *vicinális*, de magas hivatásának feltüntetett klerikális lapocskát s maga előfizetésével.

Nem szerettem volna, ha ott lettél volna az előfizetési tumultusnál ideális lelkű barátom, jó Uray Sándor ! Keserűség és vitatkozás nélkül nehezen tudtuk volna végignézni ezt a csudabuzgóságot. Lehet hogy így szóltál volna :

— Lásd ez az, amire mi képtelenek vagyunk. Írunk, lelkesedünk, propagandázunk a néplapunk érdekében, *hogy legyen* s mikor megvan, még előfizetőket sem tudunk gyűjteni. Példát vehetnénk Banga pátertől.

Én : Ha Isten igéjének a meggyalázásával lehetne csak biztosítani Vasárnap-unk existenciáját, akkor inkább ne kegyen néplapunk.

Te : Abban ugyan én nem látnám Isten igéjének a meggyalázását, ha egy vasárnap „Tudakozzátok az írásokat !” vagy más ehhez hasonló textus alapján predikációt tartanál te is, más is a sajtó mai nagy hatalmáról, melyet egyházunk s közvetve Isten országa érdekében kitűnő eredménnyel használhatunk és értékesíthetünk mi is.

Én : Nehéz dolog ez nagyon, különösen, ha kézzelfogható eredményekre pályazol. Lásd én pl. a legjobb tudásom s legigazabb lelkesedésem mellett sem tudnék Isten igéjének a hirdetése közben ilyenféle conclusióra jutni : Az elmondottak alapján pedig arra kérlek benneteket atyámfiain, fizessetek elő minél számszámban a Vasárnap-ra. Ámen. Már pedig, ha nem így járunk el, ha expressis verbis csak a predikáció után, a hirdetések között ajánljuk az ügyet híveink figyelmébe, akkor semmivel sem lesz annak több fogamatja, mint *virágvasárnapján* szokott lenni az adakozásra való felhívásnak.

Te : Ilyen felfogás mellett sohasem lett volna a Kálvineumból semmi. Vagy ettől eltekintve is pl. Jánosi predikációi ékesen szóló bizonyosságok ellened és amellett, hogy ha lehet szólni, *ha kell*, azokról a szigorúan magas kothurnusokról...

Ilyenformán vitáztunk volna mi ketten, ha ott lettünk volna a nagy tumultusnál. És a legsajátságosabb, hogy mindkettőnknek igazunk lett volna egyben-másban.

*

Kárpótlék-e a korpótlék ?

Sok bajunk van mostanában az anyakönyvekkel is. A kisebb bajok közé tartozik az, hogy tiszteletreméltó elődeink mulasztását pótolva születési, esketési s halotti anyakönyveink másolatát 50—60 esztendőről záros és rövid határidő alatt *kötelesek* vagyunk be-terjeszteni a vármegye levéltárába. Ifjúság — boldogság. Elvégre másolni még mindig tisztesebb dolog, mint elődeink patriarchalis anyakönyveit kegyetlenül törölni, illetve helyesbítgetni a V. és K. ü. miniszter úr meghagyásai szerint. Nagyobb baj ezeknél az, hogy a férjhezmenő leányzók igen magas százalékát már ebben az évben a polgári anyakönyvvezetőhöz kellett utasítanunk — keresztlevélért.

Nem tudom, hogy azok a tisztársak, akik már 1895-ben is élvezői voltak az anyakönyvi kiadványozásból eredő jövedelemnek, gondoltak-e arra, mikor az egyházpolitikai javaslatokkal szemben a legliberálisabb álláspontot foglalták el, hogy 1914-ben 1 forintnak 2 forint lesz az értéke. Ha tudták volna, ha csak halvány sejtelem képében is átvillant volna lelkükön a gondolat, hogy lemondásuk áldozatának az értéke két évtized alatt megkétszereződik, akkor talán nem hagyták volna húsz évig háborítatlanul, megoldatlanul az állami kárpótlás nehéz kérdését.

Pár hete, hogy összeírtuk, mennyi a veszteségünk az anyakönyvvezetés jogáról való lemondásunk következtében. Jövedelem-csonkulásunk összegét a régesrégii egységáruk alapján mutattuk ki s így jogos kívánságunk egyszersmind *áldozat* is. Csak legalább afelől lehetnénk biztonságban, hogy áldozatunkat *mihamarabb* követni fogja a megfelelő állami kárpótlás ; hogy legalább ebben az egyben tények cáfolnának rá az igazmondásban és jóslásokban fáradhatatlan barátom állítására : Meglásd, mindent a korpótlékba tudnak bele, — még a kárpótlékokat is !

Bors, 1914 április 4.

Papp László,
reform. lelkész.

Balogh Ferencről.

Esetvonások egyik néhai jó professzorunkról.

Vétkezzenek az ég ellen és a föld ellen, ha a mi Jókai ábrázatú, feledhetetlen emlékü Balogh Ferenc professzorunkról, egyházi lapjainkban nemely karakterisztikus vonást papírra nem vetnénk.

Hát csakugyan való igaz, amit a kálvinista papok annyiszor hirdetnek a szószékről, hogy a nagy mindenségek Urának, az Istennek mindig van gondja az ő kiválasztottjaira. Mi lett volna például a magyar reformációból, ha az Isten ennek az anyagiakban szegény felekezetnek néha napján nem küldött volna prófétákat az elhagyatottságból, egyik-másik vidéki falunak, avagy városnak hajlott hátú kunyhójából ?

Nagyváradról több, mint félszázaddal ezelőtt egy kék szemű, fejlett agyú ifjúember érkezett Debreczenbe. Két pengő forint volt a zsebében, — így írják róla az ő kortársai.

Kár, igazán kár, hogy az a két pengő forint annak idején, annak rendje és módja szerint átadatott a forgalomnak. Jó lett volna ezt a két pengő forintot egy selyemzsinórra fűzve felakasztani a debreceni nagykönyvtár falára s a zsinór mellett egy táblára leírni a következő szavakat : Nézzétek fiúk ! a magyar református Sion egyik nagy prófétája, a múlt században ezzel a summával indult útnak s mégis ember lett belőle.

Ember lett ám a kékszemű nagyváradfi fiúból, de még mekkora ? Szobrot állítani kálvinista hit-tudósnak, a debreceni öreg kollégium portáján, ez nagy szó. Szobrot, még pedig a kálvinista papok zsebéből, önkéntes megajánlásból, jószívűből, szeretetből, tiszteletből, hálából és nem közalapi tökesegélyből, sem pedig konventi adócsökkentési államsegélyből, ez hallatlan dolog !

Ilyen dolog ritkán adja elő magát azoknál a kálvinista papoknál, akik, mint egyik felkapott író is mondja, olyan szegények, hogy örülnek, ha egy kis cserépbe plántált fuksziát kapnak ajándékba a jámbor falusi nénikéktől. Embernek kell lenni annak, aki szobrot kap minálunk. Mert nálunk nem úgy megy ám a szoborra való gyűjtés, mint némely világi hatóságoknál, ahol felülről kiadják a szót : Meghagyom maguknak, hogy adjanak, mert ha nem, akkor baj lesz Köpecen.

A kálvinista papokkal nem lehet így beszélni, mert ősi szokás szerint protestálnak, vagy a legújabb

idők nyelvén szólva, felebbeznek az ilyen hang és modor ellen, dacára a Móricz Zsigmond író uram pennája által szépirodalmi figurának is beillő kálvinista szegénységnek.

Valami ritka, kiváló embernek kellett lenni a mi jóságos, tisztos ábrázatú néhai Balogh Ferenc tanárunknak, hogy szobrot kapjon mitőlünk. Mert akárki akármit beszél, az már le nem tagadható tény, hogy érezzük mindnyájan, hogy a mi Jókai ábrázatú, kedves, néhai jó professzorunk, megérdemelne valami nagy dolgot, valami emlékművet mitőlünk.

Ebből a nagy lelkesedésből lesz is valami, mert itt nem holmi lobbanékony szalmalángról van szó. A mi néhai jó professzorunk szobrot, esetleg egy művészi areképet fog kapni az ő hálás tanítványaitól, abból a célból, hogy az ő nemes arcvonása, képmása ott legyen szüntelen az utónemzedék előtt, az öreg kollégium falai között.

Amíg azonban a szobrász, avagy valamelyik borzashajú piktor a mi néhai jó professzorunkat bronzban, kőben, avagy olajban megörökíti, az eklésia pennájával próbáljuk meg mi is az ő szép és nagy lelkének egynémely jellegzetes vonásait a magunk módja szerint, megírni.

Próbálkozzunk meg ezzel a dologgal: Hátha sikerül ?!

Ha nekem nem sikerülne, próbálják meg mások, az avatottabbak, a hivatottabbak

*

Valljuk meg őszintén, minden képmutatás nélkül, hogy mi halandó emberek a gyarlóságok edényei vagyunk. Sokszor nem merjük meggyőződésünket a világ előtt bátran megvallani.

Megszokott biz az velünk is — kálvinista papokkal — történni, hogy vallásbeli meggyőződésünket nem úgy valljuk meg a világ előtt, amint szeretnénk, óhajtanánk. Neológoknak, az élet, a világegyetem titkait sejtő theologusoknak, modern prófétáknak tartjuk ma magunkat csaknem minden vonalon. Az orthodoxiát lenézzük, korunkhoz nem illő öltözetnek gondoljuk ezt az ósdi theologiai álláspontot.

Csudálatos dolog. S ma mégis azt mondjuk, hogy szobrot, feltétlenül szobrot kell állítani a mi feledhetetlen jó Balogh Ferencünknek. Szobrot az orthodox hittudósoknak! — kissé különösen hangzik ez.

Pedig hát valljuk meg őszintén, hogy a mi feledhetetlen emlékü tanárunk, ha másért nem, szobrot érdemelne az öreg kollégiumfalai között már csak azért is, mert theologiai orthodox álláspontját őszintén, bátran, merészen hirdette a világ előtt.

Gondolkozzunk csak egy kicsit. Évtizedek múltak el azóta, amióta Balogh Ferenc a feltámadás felett való vitában pálcát tört a neológok argumentálásai felett s bátran hirdette a maga orthodox álláspontját. És vajjon hová jutottunk azóta, hol állunk ma a tudományok minden haladása mellett? Ott vagyunk, ahol addig voltunk. A tudomány legfeljebb csak a földi élet kényelmesebbé tételére, könnyebben való elhordozhatóságára tett bizonyos nagymérvű lépéseket, de az élet titkait, a nagy világegyetem rejtélyeit ma sem tárta fel előttünk.

Az aviátikusok, a benzines masinájú légi utasok nagy rekordképen emlegetnek négy-ötezer méter

magasságot. A mozi vásznain ott ugrál, vibrál ugyan előttünk egy-egy nagyvilági téma, a megcsalt szerető, egy-két rablóbanda, de bizony a mozi előadás után kénytelenek vagyunk kijelenteni: Árnyképek, mozgó árnyképek ezek csupán, nincsen bennök sem szív, sem agyvelő, még csak fűrészpör sem, mint a vásári babákban. O quanta species sed crebrum non habet.

A holdvilág ma is csak úgy fürdik az ég tengerében, mint a Petőfi korában. A nap, mintha ügyet sem vetne arra, hogy fegyverkezik a muszka, meg aztán hogy hány bomba pattant szét a csúzimai ütközetben vagy a kumanovi nagy csatában, vagy pedig, hogy a római pápa egy napot elvett a két napos ünnepekből, ott ragyog, ott kereng ma is véghetetlen magasságban, mintha csak semmi sem történt volna. A régi fényvel, pompával, tűzzel, a régi rejtéllyel szórja sugárait ma is, mind az igazak, mind a hamisak földjére.

A göncölszekér ma is hét csillagból áll, mint ahogy Peleskén avagy Börvelyen dalolták a régi időkben. A kalendáriumok, az újságok hátsó lapjain ki vannak ugyan nyomtatva az egyes csodabalzsamokról szóló hangzatos reklámok; van orvosság és kenőcs minden seb, bajra, s mégis meghalnak az emberek a bacillusokat fürkésző, világhírű, tudós, pápaszemes doktorokkal együtt.

Óh ne bántuk mi az orthodox theologusokat. Széles látókörű, fejlett agyú emberek voltak az orthodox hittudósok minden időben, akár csak a mi áldott emlékü jó professzorunk.

Az orthodoxia számot vet a világ, a tudomány, a civilizáció haladásával, de számot vet a nagy, a beláthatatlan, a véghetetlen világegyetem rejtélyeivel, titkaival is. Az orthodoxia a vallásos hit legmélyebb gyökere. Balogh Ferenc, a mi néhai jó professzorunk ezt a gyökeret nem engedte kettévágni. Feltette a fát, a magyar protestantizmus terebélyes fáját. Áldás poraira! Az Isten adjon a magyar református egyháznak a jövődében is hozzá hasonló igazhitű, bátor s szókimondó, lelkes theologusokat.

*

Itt azonban még nem szabad megállanunk. Azt hiszem, hogy az a bizonyos művész, akire a mi néhai jó professzorunk külső lárvájának megörökítése lesz bízva, nem elégszik meg egy-két elnagyolt vonással.

A mi jó öreg Balogh Ferencünk szobrot érdemel más tekintetből is.

A mai világban a protestantizmus testében is bizonyos kóros elemek kezdenek mutatkozni.

Pietizmus, nazarénizmus, — ki ne ismerné ezeket az újkeletű theologiai, egyházi technikus terminusokat, vallási irányzatokat?

Valljuk meg őszintén, hogy a protestantizmus terebélyes fájának fattyúhajtásai is vannak. Sőt bokrosodik is már itt-ott ez a sok fattyúhajtás. Jó is lesz egy kicsit vigyázni, mert a nagy természetben is azt látjuk, hogy a sok fattyúhajtás elszáraztja néha az eredeti élőfát is.

A mi boldog emlékezetű professzorunk ezen a téren is megtette a maga kötelességét. Nem volt barátja a tudományok lekicsinylésének. Holott a pietizmus és nazarénizmus nem sokat törődik a tudománnyal. Pietista és nazarénus felfogás szerint

födolog az imádkozó avagy predikáló fungesnél a pillanatnyi felbuzdulás, a lelki készség.

A mi jó öreg Balogh Ferencünk egészen másként gondolkozott a „Szentlélek“ munkájáról. Előtte irányadó volt a régi református igazság: Segíts magadon, az Isten is megsegít.

Emberé a munka, Istené az áldás, — ez volt az ő irányelve. Tanítványaitól is megvárta a legnagyobb szigorúsággal, hogy az ő tantárgyából készületlenül a colloquiumra ne jelentkezzenek. Nála nem lehetett szalmázni, anzácsolni, amint ezt például a pietizmusra hajlandó professzorainknál, papjainknál tapasztalhatjuk néha napján.

Egyik jóképű diákkori barátommal, aki az elégséges osztályzatot „egészségesnek“ nevezte, történt meg egyszer, hogy a mi néhai jó professzorunk előtt kifejezést adott az elégséges osztályzat feletti örömeinek. Micsoda pompás, félig tréfás, félig komoly jelenet volt ez.

Kolloquált az én barátom. Szalmázott rettenetes módon. Balogh nagytiszteletű úr alig bírta a sok eltévesztett, kiforgatott évszámot kijavítgatni.

Mikor aztán az osztályzatnak az indexbe való bejegyzésére került a sor, a mi néhai jó professzorunk a következő szavakkal jegyezte be a várva-várt „egészséges“ osztályzatot:

— Sajnálom, de elégségesnél jobbat nem írhatok.

— Jó lesz az nekem kedves Nagytiszteletű úr, — mondá nagy örömmel az én jó barátom.

— Mit beszél? — válaszolt a mi kékszemű, jeles, história professzorunk — jó lesz az elégséges is? Hogy mer így beszélni a Méliuszok, a Sinayak kollegiumában? Régen kizavartak volna bennünket az országból, ha a református főiskolák pártját nem fogták volna a tudománynak. Meg ne halljak többet ilyen beszédet. Szégyelje magát, hogy semmibe sem veszi a históriát, az élet tudományát, tanító mesterét.

Megjártuk biz ott ő vele, sokan, nagyon sokan, különösen az első szigorlatnál. Sokan ringattuk magunkat bagoly diákkorunkban abban a meggyőződésben, hogy az egyháztörténelem száraz adatait, jelentéktelennek látszó évszámait, felesleges dolog a legnagyobb szigorúsággal beemlézni, megtanulni. A mi néhai jó professzorunk azonban, mintha csak hideg vízzel locsoltak volna le bennünket, egy-egy, a lecke-könyvbe girbe-gurba betűkkel beírt „elégséges“ osztályzattal meggyőzött bennünket arról, hogy a história komoly tudomány, amelynek adataival, évszámaival nem szabad könnyelműen dobálódzni.

És vajjon ki tagadhatná, a mi néhai jó professzorunknak ebben a tekintetben is igazsága volt. Hiszen gondolkozzunk csak egy kicsit.

A történelem műsája egyike a legtisztesebb, a legértesebb műsáknak. A történelem egyike a legfontosabb tudományágaknak. És ma mit hallunk? Hallunk néha napján nagyhangú szociológusokat, újságírókat, akik a legnagyobb elkeseredéssel tiltakoznak a történelemnek az egyes iskolákban való tanítása ellen, mert szerintök a histórián alapszik az uralkodó osztályok sok-sok megszüntetni való privilégiuma.

Sőt némely radikális tanyákon ma szentül hirdetik azt is, hogy a történelem a hazugságok tudománya. S valljuk meg őszintén, hogy ebben a hatal-

mas vádban van is egy csipetnyi, egy veréb patkó-szegnyi igazság.

A történetírók itten-ottan el szokták hajítani a súlykot. Én is olvastam nem régen egyik neves írónktól a nagy, első Napoleonról olyanféle történelmi művet, ahol Napoleon úgy volt feltüntetve, mintha valami jámbor, együgyű férfiú lett volna, mintha csak arra lett volna teremtve, hogy privadiner legyen valamelyik régimódi kifent bajuszú katonatiszt mellett. Ma a történetírás is a szertelenségekbe csapong. Ma már elkoptatott, ócska vicenek tartjuk a mi tréfából hazudozó, súlykot hajigáló társalgóinkra nézve ezt a jellemzést, kifejezést: Nagy történész.

Igaza volt a mi néhai jó professzorunknak, dacára annak az első alkalommal kiérdemelt, girbe-gurba betűkkel a lecke-könyvbe bekajszított „elégségesnek“, ha az egyháztörténelemből való szigorlat alkalmával, egy kis finomított megrovásban részesítette a történelmi adatokkal, évszámokkal mit sem törődő diákokat.

Ez a tény is azt mutatja, hogy a mi néhai jó professzorunk komolyan vette tudományát. Bizony megérdemelte a genfi egyetemtől a tiszteletbeli doktorságot. Szerette, tisztelte a tudományoknak valamennyi ágát, de legkiváltképen az élet tudományát, a históriát.

Baráth Imre.

(Vége köv.)

IRODALOM.

Irodalmi pályázatok. A debreceni Csokonai-kör *Löfkovits Arthur* adományából pályázatot hirdet egy terjedelmesebb költői elbeszélésre, amelynek háttére az alföldi népelet, közelebbről a pusztai pásztorélet. Jutalom 300 korona. A más kezével írott, jelíges levéllel ellátott pályaművek 1914 okt. hó 31-ig adandók be a Csokonai-kör titkári hivatalához. (Debrecen, Hatvan-u. 44.) — Ugyancsak a debreceni Csokonai-kör hirdet pályázatot *Löfkovits Artur* adományából a debreceni könyvkötő mesterség történetének megírására, főtekintettel a XVIII. századra. Jutalom 200 korona. A más kezével írott, jelíges levéllel ellátott pályaművek 1914 december 15-ig adhatók be a Csokonai-kör titkári hivatalához fenti cím alatt.

A Vasárnapi Ujság április 5-iki száma páratlan szépségű képekben mutatja be a Múcsarnok tavaszi kiállítását, a velencei hajószerecsétlenség áldozatainak temetését, gróf Andrássy Manoné krasznahorkai temetését, a magyarok bécsi football-győzelmét, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit ritka érdekességű új regénye, Szemere György novellája, Ábrányi Emil és Molnár Jenő verse, Lagerlöf Zelma regénye, Schöpfung Aladár színházi cikke, Szép Ernő tárcája. Egyéb közlemények: cikk az ulsteri forradalomról, Pörge Gergely művészi rajza s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkróniká“-val együtt 6 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nagypéntek.

„És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét“. Meghalt tehát. Ez a halál nem emberek műve volt. Egy Krisztust, az Isten személyének kimetszett bélyegét csak isteni akarat ölhet meg. Hiszen ott van az élő bizonyosság, a megrepedt kárpitú templom, a földindulás, az éjjeli sötétség fényes délben, a térdre esett katonák megrémült ábrázata, egy elég vért látott pogány százados önkénytelen felkiáltása: „Bizony, az Isten fia vala ez!“ A világ történetében eme soha meg nem ismétlődő páratlan esemény nem csoda, ha megfagyasztja egy csalódott és félrevezetett nép ajakán a felhangzó gúnykacajt, ha ennek hatása megborzasztja tettöknek súlyától erkölesi felelősségük tudatában e nép hitető vezetőit; nem csoda, ha minden ártatlan vért eláruló Judás önkezével készít kötelet magának...

Mivé törpül el az ember az isteni örök végzés mennydörgése hallatára! Addig, míg vélt igazságának megbódító gondolatában ringatja lelkét és hiú ábrándokkal, meg nem valósulható reményekkel gyötri felesigázott képzeletét, óh mondjátok meg a gonoszságnak, emberi hitványságnak mennyi számenlküli útját taposta és volna-e elég Mózes és prófétaja, aki intésével és dorgálásával az erkölesi jónak szolgálatára térítse?!... De, amidőn a felette álló isteni hatalom kitől való függését elismerni mily sokszor nem akarja, egyszerre megállítja útján, s akaratának villámesapásával lesújt reá akkor... óh akkor egyszerre romokban hever hitvány dicsősége és kijózanodva önámításából, meglátja a maga mezeitelenségét és kétségbe esve ismeri be, mert kénytelen beismerni, hogy bizony van Isten! Igen szükséges a Nagypéntek a világnak, hogy figyelmeztesse ama golgothai kereszt, miszerint nincsen olyan emberi gonoszság, amely az isteni akarral szemben diadalra juthat. Ez végeztetett el e napon, ebben benne foglaltatik minden a Jézus szavai szerint „elvégeztetett minden“. (János ev. XIX. 28. és XIX. 3. vers.)

Kisvárdá, 1914 április 6.

Kovács Lajos ref. lelk.

Húsvét.

Gondolj a halálra! — halljuk a bús, bölcs intelmet minden órán, minden percben, amint szerelmesink elhullnak közülünk, amint megszűnik a dicsőített nagyság, amint sárga-sápadttá lesz a viruló rózsás ifjú arc, amint rátaposunk egy piciny féregre, amint

leesik egy száraz falevél, amint elhervad egy mosolygó kis virág.

Gondolj a halálra! — hangzik felénk sokszoros erővel most, a nagyhét szomorú napjaiban, amikor az Ártatlanság kínos szenvedésére, szörnyű halálára emlékezünk. Micsoda a mi egész életünk, ha a Jónak, a Tökéletesnek is meg kellett halnia? Mit ér minden buzgóságunk, igyekezetünk, gyarló emberi érdemünk, várhat-e ránk más sors, mint ami Őrá várt: kín, szenvedés, halál?

Gondolunk a halálra, de nem birunk vele megbarátkozni. Tudjuk, hogy meg kell halni, de nem vagyunk rá készen. Szeretjük a létet, szeretjük családunkat, embertársainkat, tetteinket; még várunk jövőt, még vágyunk gyönyörködni fáradságunk eredményeiben. Hiába minden bölcsesség: félünk az elmúlástól, nem akarunk semmivé válni.

Pedig meg kell halnunk. Meg kell, mint ahogy minden elmúlik, mint ahogy ő meghalt. Kétségbe kellene esnünk, ám egy szelíd szó megvigasztal: *Én vagyok a feltámadás és az élet, aki én bennem hiszen, ha meghal is él az.* És a csüggedő ember felemelkedik és küzd és bizva bízik: *Hol vagyon halál a te diadalmad, hol vagyon koporsó a te júlánkod — az Istennek legyen hála, aki adott nekünk diadalmat a mi Urunk, a Jézus Krisztus által.*

Ezt a gyönyörűséges vigasztalást hirdetni küldjük el hozzátok a mi kedves tanítványunkat húsvéti ünnepkövetül. A nagy Isten nevével kérik, fogadjátok őt szívesen, mint testvéreketek az Úrban és emlékezzetek meg a kollégiumról, a magyar reformátusok emez ősi hajlékáról.

Kegyelem legyen mindazokkal, akik szeretik a mi Urunk Jézus Krisztust, az örökkévaló halhatatlanságra.

Debrecen, 1914 április 5-én. A debreceni reform. kollégium tanárai s azok nevében dr. Kun Béla ez évi akad. igazgató.

— **Pokoly József új vizsgája.** Vannak emberek, akik nem birnak a saját erejükkel s vannak tudósok, akik telhetetlenek a tudományban. Ezek közé tartozik a kolozsvári ref. theol. fakultás volt tanára, a debreceni református főiskola bölcsészeti akadémiájának egyik büszkesége Pokoly József is, kiről azt olvassuk most, hogy letette az államtudományi doktori vizsgát, még pedig szép sikerrel. Pokoly József még nevelő korában lehallgatta a jogi tárgyakat s mint a középkor tudós bűvárlója azóta is foglalkozott a jogtudományokkal s így kerül ehez a ritka vizsgához s meg azért, mert már nincs más vizsgája letenni való. Azaz, hogy van még egy: a kinevezetés a debreceni egyetem egyik történeti katedrájára. Gratulálunk mind a kettőhöz.

— **Kegyelet oltára.** A régi jóízű magyar író (Boross) a világtörténet drágakő darabjaiból épített ilyen oltárt. De nincs drágább kő az anyai szívnél s a háládatos kebelnél. Az ilyennek áldozatja csakugyan olyan, mint a jóillattétel oltára. Drága, kedves láng ég azon. Ilyen áldozat a néhai Tóth Dániel miskolci lelkész özvegyéé, ki azon alkalomból, hogy szeretett vejét a tiszáninneri egyházkerület püspökévé megválasztotta, 500 koronás alapítványt tett a Kálvineum javára. Itt említjük meg, hogy maga az új püspök viszont eddigi alapítványa mellett évi 50 korona évjáradék fizetését vállalta magára, ugyancsak a kálvineumi árvák érdekében. Boldog örömanya s az ő boldog gyermekei. És boldog egyház, melynek olyan nemes leányai és fiai vannak, akik a kegyelet s hála oltárán is áldozni tudnak.

— **Aljegyző-választás.** A felsőszabolcsi egyházmegye közgyűléséről vesszük az értesítést, hogy a szavazatbontó bizottság jelentése szerint egyházmegyei aljegyzőnek 31 szótöbbséggel Valádi Mátyás zsurki lelkész lett megválasztva.

— **Zsilinszky Mihály dr. a protestantizmusról.** Zsilinszky neve jó név és amit mond, mindig megízézésre méltó. Az a Zsilinszky nagy port felvert balassagyarmati felolvasása is, mely elsőben ugyan az evangélikus egyház, de alapjában a protestantizmus bajaival foglalkozik és a számbeli és erkölcsi meghanyatlás okait kutatja. Ezeket a közigazgatási visszaélések, a statisztikai adatok figyelembe nem vétele mellett, főleg a 48. XX. törvényekről és a XIX. század uralkodó eszméiről való elfelejtkezésben és az istenitisztelet rendjében érezhető ridegségben találja. A Zsilinszky Mihály felolvasásának verbum regense szerintünk az a mellékesnek látszó tétel, hogy „*ha a protestantizmus nem akar vagy nem képes a fejlődő és haladó élet követelményeihez alkalmazkodni, alig lesz képes szíveket hódítani*“. Ez a mi nézetünk is és szerintünk ezen fordul meg a dolog. A katholicizmus tekintélyi elv, a protestantizmus haladási elv. Az egyik hatalmi tényező akar lenni a világban, a másiknak ható tényezőnek kell lenni a világ, az emberek számára. Az egyik öncél s maga a tökély (legalább így vallják), a másik csak eszköz egy nagyobb cél, a tökéletesség elérésére (legalább így tanítjuk). Mindakettő azzal áll vagy esik, hogy jellegéhez hű marad-e. Ha a kath. egyház hanyatlik, az az oka, hogy nem eléggé szolgálnak neki a nemzetek; ha mi maradunk, az a magyarázatja, hogy nem eléggé szolgálunk a népnek. Szolgáljunk hát jobban s ne tegyük az egyházat hatalommá, maradjunk hívek a haladáshoz és higgyünk is benne: mindjárt megépülünk.

— **A debreceni lelkészválasztás.** A megfélebbezett debreceni lelkészválasztás ügyében folyó hó 1-től 7-éig bezárólag folytatta le a vizsgálatot a kiküldött egyházmegyei bizottság. A vizsgálat nyilvános volt. Ma, amikor a maga egész terjedelmében ismerjük ennek adatait, meg kell állapítanunk, amit már jóval előbb is tudtunk, hogy a felebbezőknek jobb lett volna a választásban megnyugodni, a választókat tovább nem zavarni, nem háborgatni ennek a nagy

egyháznak a nyugalma és nem gátolni tovább az annyira szükséges lelkészi munka megkezdését; annyival is inkább, mert a felebbezésben felhozott összes vádak, amelyek alkalmasak lehettek volna a választás megsemmisítésére, a szigorú és tapintatos vizsgálat során rendre egytől-egyig megdőlték, vagy épen a felebbezők ellen fordultak. Amilyen jogos és méltó a felháborodás azok ellen, akik a törvényeket megtapodva választattak meg, annál nagyobb méltanyosságot érdemelnek azok, akik e törvénytelenések dacára is képesek voltak megnyerni a többséget. Ez történt pedig a jelen esetben. A Zihvel szemben álló párt terrorizált a másik párt jelöltjéről kompromittáló híreket terjesztett, valóságos osztály- és pártgyűlölettel vette körül s az ú. n. alkotmányos eszközökkel is meglehetősen bőkezűen bánt és mindennek dacára mégsem győzött. Ime ezt igazolta a vizsgálat s ez az oka, hogy az igazság és a debreceni egyház érdekében, melynek hívei különben is belenyugodtak már mind ebbe a választásba, kérnünk kell a választási vizsgálat minél hamarabb való befejezését és a választás megerősítését. (Beküldetett.)

— **Andrássy Kálmán.** Ma kaptuk meg a jegyzőkönyvet az Andrássy Kálmán egyházkerületi tanácsbíróvá lett megválasztásáról. (Valahára. Közöljük is.) Nagy többséggel választották meg. Nagy a mi szívünknek ő gyönyörűsége, mert sokszorosan méltót ért a kitüntetés. Andrássy oly ritka egyéniség, hogy nem lehet kellőleg még értékelni sem. Oly gazdag egyéniség, hogy nem tudjuk az író, a szónokot, a prófétát tegyük előbbre-e benne? Mi ez utóbbit tesszük, holott mint lapunk állandó és hű munkatársa, az írói címen avatja a babért. Fogadja őszinte szerencsekívánatunkat.

— **Obscurus emberek levelei.** Epistolae obscurorum virorum. Barcza József kisújszállási református főgimnáziumi tanár lefordította a Hutten Ulrik neve alatt álló, s a reformáció előzményeire jellemző s még ma is rendkívül érdekes gyűjteményt. Pár levelet lapunkban is közreadtunk belőle és eleintén úgy is volt, hogy csak a Debreceni Prot. Lapban fog megjelenni. A feltűnés azonban, amit ez a négyszáz éves írásmű még ma is kiváltott s a könyv nagy terjedelme egészen mást parancsolt. Így történt aztán, hogy a tudós fordító, a mi kedves volt tanítványunk és fiatal barátunk a kész kéziratot nyomdába adta és az már a napokban el is hagyhatja a sajtót. Örömmel jelentjük ezt az eseményt és újból felhívjuk olvasóink figyelmét Hutten híres munkájára, az obscurus emberek levelére. A mű szép fehér simított papíron, csinos kiállításban 19—20 ívre terjed. Ára a nagyobb terjedelemre és a tetemes nyomdaköltségekre való tekintettel 4 korona lesz s csak az előfizetők kapják meg az előbb hrdetett 3 korona árban. Ezek ugyan eddig kevesen jelentkeztek, pedig mind a jeles fiatal tanár vállalkozása, mind a mű maga megérdemelték

volna. Ismételtén felhívjuk erre a munkára a figyelmet. Ára most má. 4 korona. Előfizetők Barcza József kistűjszálási tanár úrnál jelentkezzenek.

— **Miklóssy püspök beszéde.** Amikor a nyíregyháziak nagy lelkesedéssel meghívták a gör. kath. püspököt, még pedig szép beszéddel, nem hiába, hogy kálvinista ember: dr. Szabó László volt a szónok, Miklóssy püspök többek közt azt mondta, *hogy a béke és a szeretet a keresztény vallás alapja és azt tartom, hogy annak a vallásnak, mely a gyűlöletet predikálja, el kell tűnnie.* Az Egyházi Közlöny (és más jóakaróink is) ezt a passzust ránk vonatkoztatják. A Miklóssy beszéde szerint, melynek szövege előttünk fekszik, ez az értelmezés téves. Miklóssy azt bizonyította, hogy az ő egyházi kormányzata békés jellegű és erősítette ezt a fenti passzussal. De nem is az a fő szerintünk, hogy ránk vonatkozik-e, hanem hogy igaz-e? Mi pedig nem adunk erre a vádra okot. Testvérei voltunk a magyar görög katolikusoknak és ha nem is együtt küzdöttünk, de együtt óhajtottuk velük a nagy célt. Nem rajtunk múlt, hogy ez a nagy cél nem sikerült s hogy most a végén általános nyugtalanság lett belőle. Mi is nyugtalanokká lettünk, de még nyugtalanabb és békétlenebb a görög kath. egyházmegye maga, annak népei, az ellenséges oláhok és a mozgalom lelkét kitevő, vezérszerepet vivő s a nagy ügyért igazán küzdő s most méltatlanul mellőzött Hajdudorog. Az a szeretetlenség, ami ezzel a nagy gyűlékezettel történt. Ezt orvosolják meg, akiket illet.

— **Jegyzőkönyv** a tiszántúli ref. egyházkerület 1913. évi novemberi közgyűlésének 474. sz. alatt hozott határozatával kiküldött szavazatbontó bizottság 1914 márc. 27-én tartott üléséről. Jelen vannak: dr. Baltazár Dezső püspök és gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok elnöklése mellett Dóczi Imre, Kiss Ferenc, dr. Kun Béla, Sass Béla, Szele György bizottsági tagok. Az elnökség az ülést megnyitván, a szavazatok jegyzésére Kiss Ferenc és dr. Kun Béla, bontásra és ellenőrzésre Dóczi Imre, Sass Béla és Szele György bizottsági tagokat kéri fel. A beérkezett szavazatok számbavétele és felbontása rendén megállapította a bizottság, hogy összesen 800 szavazat érkezett be. Nem adtak szavazatot a következő községek: a beregi egyházmegyéből Tivadar és Ugornya, a békéshátánál Versec, a máramaros-ugocsaiból Forgolány, Tiszabökény, Tiszapéterfalva, Tiszaújhely, a nagybányaiból Rozsály, végül a nagykárolyiból Vitka, mely utóbbinak tévedésből az egyházmegyei tanítóképviselekre adott szavazata küldetett be. A beérkezett szavazatok közül alaki okból kifogás alá esvén, nem fogadtatott el a következő egyházközségek szavazata: Barkaszó, ahol a lelkész mellett aláíró egyén gondnoki minősége nincs kitéve és Vámosatya, amelyen csak a lelkész aláírása és pecsétje van. Továbbá az érmelléki egyházmegyéből Érsemjén, amelyet a lelkész nem írt alá. Ezek után megállapította a bizottság, hogy az érvé-

nyesnek talált 797 szavazatból esett Andrassy Kálmán búji lelkészre 623, Madarász Imre karcagi lelkészre 46, dr. Ferenczy Gyula debreceni tanárra 37, Dicsőfi József debreceni lelkészre 15, Szele György debreceni lelkészre 13, dr. Erdős József debreceni tanárra 13, Soltész Elemér nagybányai lelkészre 12, F. Varga Lajos nagyrabéi lelkészre 11, Csiky Lajos debreceni tanárra 6, dr. Lencz Géza debreceni tanárra 4, Szabolcska Mihály temesvári lelkészre 3, továbbá Balogh István kiskölcsei és Uray Sándor debreceni lelkészekre 2—2, Szentimrey József derceni és Fekete Gyula nagykikindai, Török Imre kistűjszálási, Bélyeky Lajos szatmári, Nagy Károly makói, Sátor Dávid szinyérváraljai, Havas Gyula börvelyi, Szondy Géza kisperegi lelkészekre, Fütő Zoltán esperesre és dr. Veress István tanítóképezdei intézeti igazgatóra 1—1 szavazat, és így egyházkerületi tanácsbíróvá Andrassy Kálmán — a többi jelöltekre adott szavazatok száma 174 lévén — 429-et kitevő általános szavazattöbbséggel megválasztott. Ezt a jegyzőkönyvet a választás eredményének tudomásul vétele és a szavazatot nem adott vagy hibásan adott egyházközségek irányában áldásos intézkedések megtétele végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti. Km. Dr. Kun Béla jegyző.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság az 1913. évről most teszi közzé ötvenhatodik évi zárszámadását, melyet lapunk más helyén közlünk.

Az életbiztosítási új szerzemények összege nem érthette ugyan el a társaságnál az utóbbi években megszokott igen magas színvonalat, ezt azonban a közönség pénzülségén kívül eléggé megmagyarázza a társaság Olaszországban folytatott életbiztosítási üzletének megszűnése. Ennek ellenére az új életbiztosítási szerzemények összege a múlt évben is közel 94 millió koronára rugott, életbiztosítási tőkeállománya pedig 581,756,130 korona 96 fillér összegre emelkedett. Ugyancsak emelkedett a pupilláris magyar értékekben elhelyezett életbiztosítási díjtartalék, mely a múlt év zártával 170.890,563 K 83 fillér összeget tett ki. Minthogy emellett a halálzási irány is kedvező volt, az életbiztosítási üzlet 1.992,112 korona 50 fillér évi nyereséggel zárult.

A tűzbiztosítási üzletben a díjbevétele szintén emelkedett és pedig 24.277,169 korona 45 fillér összegre s noha a kárrány kevésbé volt kedvező, mint az előző évben, ez az üzletág is nyereséget hozott. Nemi nyereség volt ezúttal az eredmény a kellő óvatossággal folytatott jégbiztosítási üzletben is, valamint az állandóan fejlődő betörés elleni biztosítási ágban. Szállítmányi üzletet a társaság a kiélesedett verseny és ezen üzlet jövedelmezőségének hanyatlása miatt szűk keretekre szorította.

Az egyes üzletágak eredményeinek összesítése folytán a társaság évi bruttó nyeresége az 1913. évben 5.694,627 korona 55 fillér. Ebből az alapszabályszerű levonások után — melyek közt a bőséges tartalékosok mellett külön figyelmet érdemel az életbiztosítottak nyereményrésze 771,943 korona 59 fillérnyi tekintélyes összeggel — a tiszta nyereség 3.642,167 korona 76 fillér, melyből 3.200,000 korona összeg a részvényesek osztalékára fordítatik. Így minden egész részvény után 800 korona évi osztalék fog a társaság főpénztáránál már a mai naptól kezdve kifizettetni.

Szerkesztői üzenetek. Dr. K. L. Gy. Ünnepe utáni számban megkezdjük az érdekes és aktuális tanulmányt. Üdv. V. Cs. Megkaptuk, kiadjuk, köszönjük. *Genf.* A tiszteletpéldányt útnak indítottuk. Dr. K. M. A gör. kath. ügy még mindig napirenden van. P. L. Bors. Hivatalosan is eljut hozzánk a levél, de mint az I-ső parochiális kör h. lelkészelnökéhez is. Meg kell próbálni. *Kisújszállás.* Ugy léssen. K. L. *Kisvárd.* A beszéd elkészült. A nagypénteki még befért.

Felelős szerkesztő: FERENCZY GYULA Dr.

Munkatársak: Soltész Elemér, dr. Veress István.

Egyszerű és különleges gyártmányú zseb-, inga-, fali- és ébresztő-órák szakszerűen lesznek javítva, jutányos árban Apródinál, Debrecen, Szent-Anna-utca 2. szám.

Különösen templomfestéseknél felhívjuk olvasóink figyelmét Schuller vállalatára Debrecen, Simonffy-utca 25. sz. Telefon 806. Költségvetés díjtalan.

Pályázat.

A szatmárnémeti református tanítónőképző fenntartó testülete egy nyelvszakos tanári állásra hirdet pályázatot.

Pályázhatnak a fennálló szabályok szerint való képesítésű egyének, kik a magyar nyelvtörténet, földrajzi szakcsoportból nyertek oklevelet. Előnyben részesülnek azok, kiknek valamely gyakorlati tárgy tanítására is van képesítésük.

A megválasztott tanár köteles heti óraszámára 20, javadalmazása: 1400 korona törzsfizetés az iskola pénztárából, s a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól az eddigi gyakorlat szerint nyerendő állami fizetéskiegészítés. Lakáspénz és korpótlék ügye rendezés alatt.

A megválasztott tanár állását 1914 szeptember 1-én tartozik elfoglalni s az iskolától is ettől az időtől kapja fizetését előleges hávi részletekben.

Pályázatok oklevéllel, családi körülményeket igazoló okmányokkal, orvosi és működési bizonyítvánnyal, esetleg egyéb okmányokkal felszerelve a szatmárnémeti református tanítónőképző igazgatóságához 1914 április hó 15-ig küldendők.

A fenntartó-testület fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben a pályázat eredménye nem lenne a kívánalmaknak megfelelő, úgy helyettes tanárral tölti be az illető tanszéket.

Szatmár-Németi, 1914 március hóban.

Poswét E. Irén,
igazgató.

Kovács Lajos,
igazgató tanácselnök.

SAJTÓ ALATT VAN és néhány hét múlva megjelenik:

A HALOTTHAMVASZTÁS JOGOSULTSÁGÁRÓL.

Írta: **TÖRTELI LAJOS**

ev. s. lelkész, főgimnáziumi hitoktató.

A kb. 2 ivre terjedő tanulmány ára 60 fillér.

Szerző, a külföldi és hazai főbb források, eredmények, adatok felhasználásával szól a kérdésről történeti, esztétikai, jogi, közgazdasági, közegészségügyi, s vallási szempontból, ismerteti röviden a krematoriumok s hamvasztó kemencék berendezését, a hamvasztás lefolyását és költségeit s végül a kérdés mai állását hazánkban. S amennyiben hazánkban is nem annyira jogi, mint inkább vallási érdek akadályozza az ügy jobbrafordulását, különös súlyt helyez a kérdés ó- és újtestamentomi s dogmatikai alapon való tárgyalására.

Előfizetési gyűjtőívet készséggel küldünk s előfizetők gyűjtésével foglalkozóknak minden 10 példányra egy példányt ingyen adunk.

Megrendelések az összeg előleges beküldésével a **Luther Társaság könyvkereskedésébe** Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 51/a. intézendők.

Telefon 727

Telefon 727

Ezt följegyzem magamnak

ooooo Hogy elsőrendű ooooo

**Kerékpárok, Varrógépek,
Gramofonok és Lemezek,**

mindezekhez alkatrészek előnyös árban és kedvező fizetési feltételek mellett, egyedül

Molnár testvéreknél

oooooo szerezhetők be ooooo

**Debreczenben, Egyháztér 2. sz. alatt,
a nagytemplom mellett.**

Fiók üzlet: HAJDUBŐSZÖRMÉNYBEN.

Telefon 727

Telefon 727

Konfirmáció alkalmából ajánljuk a Révész—Szoboszlay—S. Szabó-féle: Konfirmációra előkészítő kátét kérdés-és feleletekben. Ára 30 fillér.

Legujabb theologiai ujdonságok.

Most jelent meg:

Debreczeni Lelkeszi Tár. XI. köt.
Szerkesztette: **S. Szabó József.** Ára kötve 10 kor.

Jánosi Zoltán: Papi dolgozatok.
VIII. kötet.

Közönséges egyházi beszédek. Ára kötve 6 kor.

Ugy ezek — mint az előbbi kötetek —

csekély havi részletfizetésre
megrendelhetők

HEGEDŰS és SÁNDOR

protestáns irodalmi könyvkiadóhivataláb
DEBRECZENBEN.

Szab. Grazer-féle

egészségügyi papír.

El az ujság-papírral! Kulturszükséglet!

Ezen papír egyenként hajtogatva és egymásba kapcsolva jön forgalomba. Használata megóvja az emberiséget fekélyek és ragályozástól, mely a tisztátalan papír igába hajtásával állandó veszéllyel jár az egészségre. Eddig példátlan olcsó árban árusítom ezen cikkeket, miért is a legkisebb keresetű kézimunkás fülkéjéből sem szabad hiányozni.

ÁRA:

Egy csomag 500 drb barnapapír (Grazer-féle) 30 fill.
Egy csomag 500 drb fehérpapír (Grazer-féle) 36 fill.
Egy drb hozzávaló tömör, elegáns tölgyfa-szekrényke, elzáró toloájtóval . . . 2 K 40 f

Mihály Sámuel

papírkereskedés, irodaberendezési szaküzlet, vil-lanyerőre berendezett könyvnyomdai iparüzem
DEBRECEN, Piac-utca 30. sz. (Korzó.)

Alapított 1891.

Alapított 1991.

FRISS ZSIGMOND ÉS DR DOCTOR GUIDO
BUDAPEST, VI. LEHEL-UTCA 8.

ELSŐ MAGYAR
KOPORSÓDÍSZ, SZEM-
FEDŐ, SÍRKOSZORÚ,
GYÁSZKÖCSI ÉS
PAVATALOZÁSI CIKKEK
GYÁRÁ,
TÉMETEZÉSI ÜZLETEK
TELJES BERENDEZÉSE.
TÁJÉKOZTATÓ ÁRJEGYZEK
INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Férfi ingek, lábravalók,
Harisnyák, zsebkendők,
Selyem moaréék papi palástra,
Női divatszövetek,
Delainek,
Mosó velezek, flanelek,
Kész női ingek, ágyhuzatok,
Paplanok, matracok,
Szőnyegek és függönyök,
Ágyterítők

olcsó, szabott áron
kaphatók

Szabó Lajos fiai cégnél

DEBRECEN, RÓZSA-UTCA.

HUSVÉT

A DEBRECENI PROTESTÁNS LAP MELLÉKLETE.

Husvétői dicséret.

Dallam a CXXXV. zsoltár: *Aldjátok az Úr nevét . . .*

1.

*Zengjünk ma dicséretet
A hatalmas Istennek!
Mert adott győzedelmet
A sötét halál felett.
S új életre felhozta,
Jézust feltámasztotta!*

2.

*Szétváltak a fellegek
S az angyali seregek
A sírba szállottak.
Nagy dicsőséget hoztak.
S ki a sírban nyugodott,
Jézusunk feltámadott!*

3.

*Az Úr Jézus példája
Reménységünk sziklája,
Mert bár eljön halálunk
És a sírba szállunk,
Nem leszünk ott örökre,
De kelünk új életre!*

6.

*Jézusunk már a halált
Legyőzte s éltet talált.
Bűnünket eltörölte.
Felvitetett mennyekbe
S helyet készít azoknak,
Kik benne bizva-bíznak.*

4.

*Már az egész természet
Új életre ébredett:
Hirdetve megújhodást,
Új életre virradást.
A halálnak halálát,
Jézus feltámadását.*

5.

*Keresztyének ne féljünk,
Inkább hittel reméljünk:
A sír bűnünk halálát,
És csak a test múlását
Jelenti már mi nekünk.
S új életre kél lelkünk!*

*Mindenki tudja már
hogy az*

ADRIA

elsőrendű fényképészeti műteremben

Debrecen, Szent-Anna-utca 5. sz.

6 drb fényképes levelezőlap 2 kor.

*12 drb fényképes levelezőlap egy
30×40 cm. fényképnagyítással
együtt 6 kor.*

*6 drb kabinet fénykép 1 drb dijta-
lan fényképnagyítással 12 kor.*

Jessék egy próbamegrendelést eszközölni.

Debreceni Hitelbank

Részvénytársaság

Piac-utca--Széchenyi-utca sarok I. em.

Elfogad takarékbetéteket betétkönyvecs-
kére és checkszámlára. Törlesztéses jelzalog-
kölesönöket ad földbirtokokra és házakra,
Óvadékkölesönöket ad vállalkozóknak és bér-
lőknek. Elfogad tőzsdei megbízásokat érték-
papirok vételére és eladására. Kölesönöket
nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra, vala-
mint vidéki pénzüzetek részvényeire. Le-
számítol tárcaváltókat az intézet kebelében
alakult hitelrészes csoportban. Ércpénzek és
külföldi bankjegyek legelőnyösebb beváltása.

Felvilágosítással készséggel szolgál

AZ IGAZGATÓSÁG.

Átköltözés alkalmából!

Debrecen, Kossuth-utca 7. szám alá.

Perzsa- és Smyrna-, valamint egyéb szőnyegek,
futók, hencser-átvetők, csipke- és szövet-függönyök,
ágy- és asztalterítők, bútor-szövetek stb. 1914 má-
jus 1-ig rendkívüli olcsó árakban lesznek elárusítva

Haas Fülöp és Fiaival

Debrecenben, Piac-utca 59. szám alatt.

Villamos óra és toronyóra gyár

Gr. Thorotzkai és Társa Rozgonyi és Lendvai
Budapest, VI., Sziv-utca 32. szám.

Gyártunk:

Toronyórákat

megbízható pontos járással, válogatott anyagból, erős és modern kivitelben, sok évi jótállással

Több arany és ezüst éremmel kitüntetve. :: Tanonképzés terén elért kiváló sikerekért díszéremmel kitüntetve. 1912.

Telefon 46—88. sz.

Sürgőnycim:

Óragyár Sziv-utca

Saját szabadalmunk szerint villamos fő- és mellékórákat, villamos toronyórákat, villamos jelző órákat, iskolák és gyárak részére, villamos kongatókat, órellenőrző órákat. — Kaptató, laktanya, perron, reklámórákat, harangjatekókat és különféle futóműveket, számláló készülékeket. Óraszerkezettel működő, beállítható lampa-kapcsolókat.

Magyarország egyetlen modernül berendezett villamos óra és toronyóra gyára.

Elvállalunk: AURÓRA villamos lámpát és oltó vagy gyújtó ébresztőórát.

Budapest székesfőváros szerződéses toronyórással.

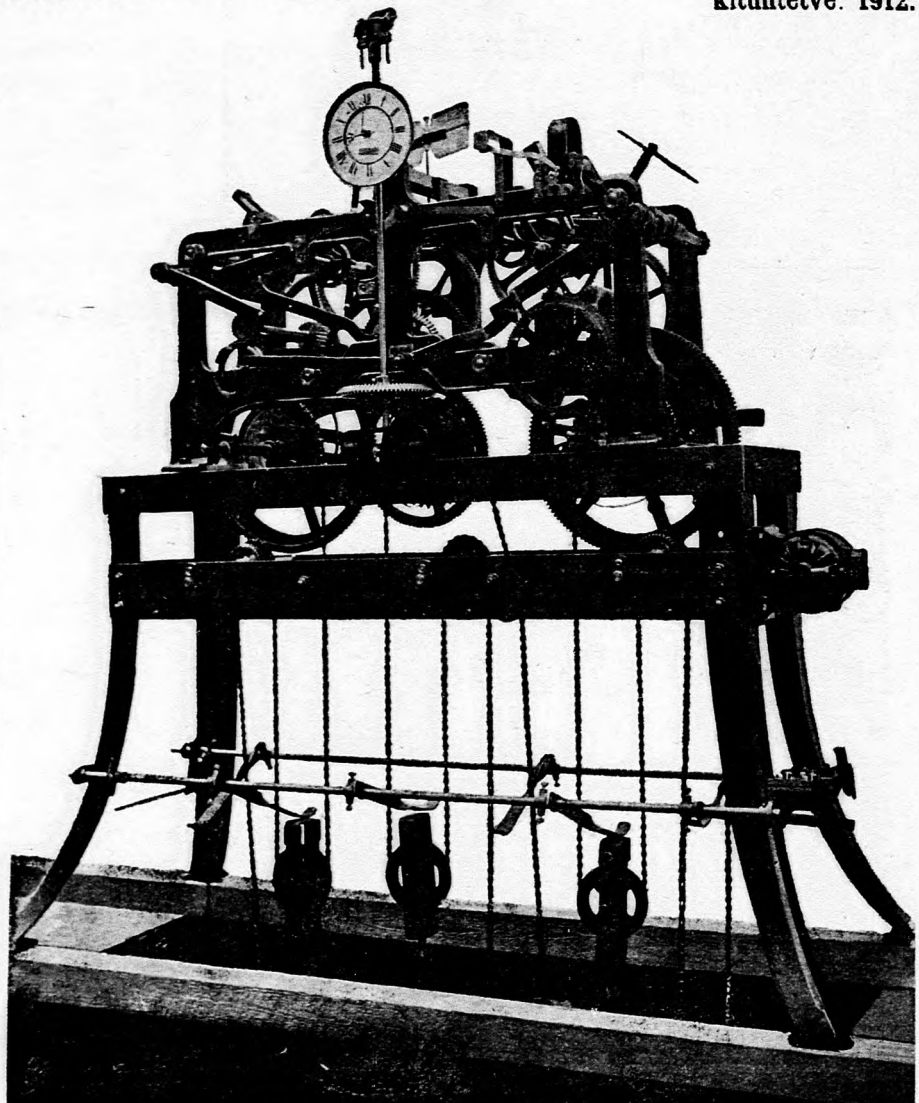
A magyar királyi államvasutak, posta, dohánygyárak és zálogházak, Pécs, Szeged, Szekszárd, Szabadka, Nagybánya, Debreczen, Keoskemét, Hajmáskér, B-Gyarmat, Hodmezővásárhely, Mur. szombat stb szállítói.

30 munkás, 45 gép.

Költségvetéssel díjtalanul szolgálunk

Szállítunk fagymentes toronyóra olajat.

Előnyös fizetési feltételek.

AUTOMATIKUS VILLAMOS FELHUZÁSÚ TORONYÓRA.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR
DEBRECENBEN, Piao-utca 16., saját palotájában.

Alaptőke: 2.400,000 kor. Tartalékok: 1.555,000 kor.

~ ~ ~ **Érdekközösségben a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal.** ~ ~ ~

Üzletágai:

Takarékbetétek, csekkszamlák. Váltóle-
számítás, törlesztéses és jelzálogköl-
csönök. — Értékpapírok vétele és el-
adása, tőzsdei megbízások; hitellevelek
bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra
és árukra. — Saját áruraktár.

Affiliált intézete:

Kabai takarékpénztár részvénytársaság;
Nádudvari takarékpénztár rész-
vénytársaság. Hajdunánási takarékpénztár
részvénytársaság.

Safe-deposit (magánletét pénztár). ~ **Fióktelep: Vámospércs.** ~

*Ruhafestést, vegytisztítást, ing, gallér,
 kezelő gőzmosást felelőség mellett vállal*

Wacha Róbert

~ ~ ~ *az egész országban elősmert vegytisztító gyára* ~ ~ ~

Debrecen, Simonffy-utca 55. sz. alatt.

*férfi ruhákat szakszerűen javít. — Modern
 gépberendezés villany- és gőzerőre.* ~ ~ ~

oo *Aki e lapra hivatkozik, 10% engedményt és díjtalan csomagolást élvez.* oo

Általános Forgalmi Bank Részvénytársaság

Debrecen, Piac-utca 68. sz.

Érdekközösségben a „MERCUR“
váltóüzleti részvénytársasággal.

Bankosztály.
Váltóüzlet. Áruosztály.

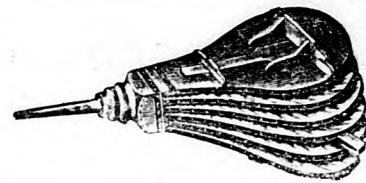
ÜZLETÁGAK: Takarékbetétek könyvecskékre és check-számlára. Váltók leszámítolása, valamint a banküzlet körébe vágó összes pénzügyi műveletek lebonyolítása. Hitellevelek és utalványok az összes külföldi piacokra. **Értékpapírok, srrsjegyek, ércpénzek vétele és eladása napi árfolyamon, szelvények és kisorsolt értékpapírok beváltása. Olcsó, magas előlegek értékpapírokra és sorsjegyekre.** — Igérvények minden házra. Biztosítás sorsolási veszteség ellen. Sorsolási ellenőrzés. Katonai, házassági óvadékok ügyében minden utbaigazítás és eljárás. Tőzsdei megbízásokat teljes megbízhatósággal eszközöl és minden telvilágosítással, tanáccsal készségesen szolgál.

ELSŐRENDŰ HARANG-GYÁR,

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, u. m.: elsőrendű harangok szállítását, régi harangok átöntését, régi harangok átszerelését Pozdech-féle forgatható öntöttvas-koronára, esetleg forgatható kovácsoltvas-koronára, kikopott csapok kicserélését stb. Készít fekvő és álló harangvas-állványokat jutányos áron. Költségvetéssel szívesen szolgál. Munka felvétel végett díjmentesen utazom a helyszínére. — Jutányos árak, ponlos és tisztességes kiszolgálás. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

szerez a kitűnő POZDECH-féle rendszer szerint

Jurisics Márton
harangöntő- és harangfelszerelő-gyár
BUDAPEST, Rózsa-utca 51—53. szám.

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦
Alapítva 1868. Telefon 77-51.

Debrecen szab.kir. város

Világítási Vállalata.

Elvállalja: légszesz- és villamos berendezések elkészítését világítási, erőátviteli, fűtési és főzési célokra. A gáz- és villamos világítás jobb és olcsóbb a petróleumnál. Gázzal sütni és főzni sokkal jobb és félannyiba kerül, mint fával.

Gázfűtés kandallók és fűdőkályhák minden másnál tisztábbak, kényelmesebbek, biztonságosabbak.

A villamos motor legcélszerűbb és legtakarékosabb hajtóerő a világon.

Szép és olcsó lámpák, csillárok és hozzávaló felszerelések kaphatók.

Elsőrendű porszén (koks) porosz kőszén.

Fekete kőszén-kátrány fatárgyak és épületek megvédésére.

Éső minőségű ammoniak sulphat (legbeesesebb nitrogénlégény tartalmú műtrágya.)

Tetszés szerinti mennyiségben kapható vagy megrendelhető a gyárban, vagy városi üzletünkben

Piac-utca 81-ik szám alatt.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál az igazgató:

Debreczeni Jenő gépészmérnök.

A légszesz- és villamos gyárat az érdeklődő közönség bármikor megtekintheti.

Gyári és igazgatósági telefon: 74. Városi üzlet telefon: 90.

